
Shri Ramanandacharya Janmotsava Katha

श्रीरामानन्दाचार्यजन्मोत्सवकथा

Document Information

Text title : Shri Ramanandacharya Janmotsava Katha

File name : rAmAnandAchAryajanmotsavakathA.itx

Category : raama, rAmAnanda

Location : doc_raama

Author : agastya

Transliterated by : P. Sudarshana

Proofread by : P. Sudarshana

Latest update : December 22, 2023

Send corrections to : sanskrit at cheerful dot c om

This text is prepared by volunteers and is to be used for personal study and research. The file is not to be copied or reposted without permission, for promotion of any website or individuals or for commercial purpose.

Please help to maintain respect for volunteer spirit.

Please note that proofreading is done using Devanagari version and other language/scripts are generated using **sanscript**.

December 22, 2023

sanskritdocuments.org

శ్రీరామానందాచార్యజన్మోత్సవకథా

(మూల శ్రీమదగస్త్యసంహితానర్గతా)

ప్రథమోఽధ్యాయః

సింహాసనే సమాసీనః సహితః సీతయానుజైః ।

అతసీ కుసుమ శ్యామో రామో విజయతేఽనిశమ్ ॥ ౧॥

అర్థ- అతసీ యానీ తీసీ కే పుష్ప కే సమాన శ్యామ వర్ణ వాలే అపనే అభిన్న స్వరూపా శ్రీసీతాజీ కే సాధ దివ్య సింహాసన మేం విరాజమాన ఏవం అనుజ శ్రీభరతజీ శ్రీలక్ష్మణజీ శ్రీశత్రుఘ్నజీ తథా శ్రీహనుమానజీ సే సదా నేవిత సర్వేశ్వర శ్రీరామజీ సర్వదా సర్వోత్కర్ష రూపనే విజయ ప్రాప్త కరేం అర్థాత్ సభీ పరికరోం సే నేవిత దివ్య సింహాసనాసీన శ్రీరామచన్ద్రజీ కో సాదర దణ్ణవత్ ప్రణామ కరతా హూఁ ।

స్వాశ్రమే సంశ్రితం శిష్యైః ప్రాతర్హుతహుతాశనమ్ ।

బోధయన్తం పరం తత్త్వం తమగస్త్యం మహామునిమ్ ॥ ౨॥

కృతక్షణః సుతీక్ష్ణస్తముపాగమ్య కృతాఞ్జలిః ।

పశ్యన్వనాని రమ్యాణి విచరంశ్చ మహామునిః ॥ ౩॥

భావినో నృన్ కలౌ బుధ్వా విషయాసక్తచేతసః ।

అజ్ఞానాల్పాయుషః శ్రీమచ్ఛిశ్యాజ్ఞీవిముఖాన్భువి ॥ ౪॥

సంసారార్ణవసమ్మగ్నాన్ కృపాలుర్మునిసత్తమః ।

ఉద్ధర్తుకామస్తాంస్తస్మాత్ పృష్టవాన్ శ్రేయ ఉత్తమమ్ ॥ ౫॥

అర్థ- సంసార రూప సముద్ర మేం భటకతే హుయే జీవోం కో దేఖ పరమకృపాలు శ్రీరామజీ కే సాధన పరాయణ మునిజనో మేం శ్రేష్ఠ మహాముని శ్రీసుతీక్ష్ణజీ విషయోం మేం సదా ఆసక్త మనవాలే అజ్ఞానీ ఏవం అల్ప ఆయు వాలే తథా సర్వేశ్వర్యశాలీ సర్వేశ్వరీ శ్రీసీతాజీ కే ఆరాధ్య సర్వేశ్వర శ్రీరామజీ కే శ్రీచరణకమలోం సే విముఖ హోనే సే సంసార సముద్ర మేం నిమజ్జనశీల కలికాల మేం హోనే వాలే జీవోం కో అనుభవ కర ఉన జీవోం కే ఉద్ధార కీ కామనా సే దైవీ ప్రేరణా సే సున్దర అవసర కా అనుభవ కరకే రమణీయ వన ప్రదేశ మేం విచరణ కరతే హుయే సున్దర ఛటా కో దేఖతే హుయే శ్రీరామజీ కే అనన్య ఉపాసక

అపనే గురుదేవ శ్రీ అగస్త్యమునిజీ కే ఆశ్రమ కీ ఓర ప్రస్థిత హుయే, జహోవం ప్రాతః
కాలిక హవన కో సమ్పన్న కర స్వాధ్యాయ మేం అనేక సాధక శిష్యోం కే సాధ ఆశ్రమ
కే ప్రాంగణ మేం విరాజమాన హోకర మహాముని శ్రీ అగస్త్య పరతత్వ “శ్రీరామతత్వ” కా
ఉపదేశ కర రహే థే, ఉన మహర్షి శ్రీ అగస్త్యజీ కే సమక్ష ఉపస్థిత హోకర ఆదర కే సాధ
దణ్ణవత్ ప్రణామ కర హాథ జోడకర వినయపూర్వక సభీ జివోం కే హేతు ఉత్తమ శ్రేయ
కారక ప్రశ్న పూచే ।

సుతీక్ష్ణ ఉవాచ -

భగవన్ మునిశార్దూల సర్వజ్ఞ కలశోద్భవ ।

నృణాం శ్రేయసి మూఢానాం శ్రేయశ్చింతయ సువ్రత ॥ ౬ ॥

అర్థ- హే భగవన ! మునిఓం మేం శ్రేష్ఠ ! సర్వజ్ఞ ! కలశ నే ఉత్పన్న శ్రీఅగస్త్యజీ ! హే శ్రేష్ఠ
వ్రత వాలే గురుదేవ ! ఆప అపనే ఉద్ధార విషయక విచార కే సమాన హీ అపనే శ్రేయ మేం
మూఢ - అజ్ఞాసి జివోం కే కల్యాణ కే లియే భీ చింతన విచార కరేం కోవోంకి ఆప శ్రేయ కార్య
మేం తత్పర హైం అతః సభీ కా కల్యాణ కరనే మేం సమర్థ హైం ।

ఉపాయం వద నిశ్చిత్స్య తేషాం శ్రేయో యథా భవేత్ ।

పరోపకారనిరతాః సాధవో హి కృపాలవః ॥ ౭ ॥

అర్థ- హే మునిశ్రేష్ఠ ! అపనే కల్యాణ కో భీ నహీం సమర్థునే వాలే ఉన మూఢః జివోం కా
జిసప్రకార కల్యాణ హో వైసా సర్వజన సులభ ఉపాయ కో విచార కరకే కహేం కోవోంకి
ఆపకే జైసే పరోపకార మేం సదా తత్పర రహనే వాలే కృపాలు ఏవం సాధుజన హీ దూసరే
కా కల్యాణ కర సకతే హైం అన్య నహీం ।

అగస్త్య ఉవాచ -

కుమ్భజోఽథనిశమ్యేత్థం వాచం మునిసమీరితామ్ ।

అల్పాక్షరమనల్పార్థం ధర్మసమ్ప్రోశ్నభూషితామ్ ॥ ౮ ॥

ప్రసన్నవదనామ్భోజః ప్రశస్య మునిపుంజవః ।

తం ప్రత్యువాచ సమ్ప్రోతో వాచం హృదయహర్షణీమ్ ॥ ౯ ॥

అర్థ- మునిశ్వర శ్రీసుతీక్ష్ణజీ కీ పూర్వోక్త ప్రకార కీ అల్ప అక్షర ఏవం అతివిస్తృత అర్థ వాలీ
తథా పరోపకారమయ ధర్మ సమ్ప్రోశ్ని ప్రశ్న నే విభూషిత వినమ్ర వాణీ కో సునకర అతి
ప్రసన్న ముఖరూప కమల వాలే మునియోం మేం అతిశ్రేష్ఠ కుమ్భజ శ్రీఅగస్త్య మునిజీ
ప్రసన్న హోకర ముని శ్రీసుతీక్ష్ణజీ కీ ప్రశంసా కరకే సర్వజనోపకారీ మనోహరీ వాణీ
శ్రీసుతీక్ష్ణజీ కో లక్ష్య కరకే శ్రీసనకాదిక కుమారోం నే సునా ఇతిహాస సునానే కే లియే
వోతే ।

శ్రూయతామితిహాసోఽయం కుమారేభ్యో మయా శ్రుతః ।

మునివర్యోమహాభాగో జగతాముపకారకః ॥ ౧౦॥

హిరణ్యగర్భసమ్భూతో మతిమాన్ వాగ్విదాం వరః ।

సర్వలోకజనాన్ దృష్ట్వా విమూఢాన్ విముఖాఙ్చుతేః ॥ ౧౧॥

చిన్తయన్ వత తచ్చేయోదివ్యం ధామ జగమ సః ।

కృపాలురచ్యుతస్యాద్యం సిద్ధిభిః సిద్ధభూషణమ్ ॥ ౧౨॥

అర్థ- మహర్షి శ్రీఅగస్త్యుజి కహతే హై- హే పరోపకార పరాయణ సుతీక్ష్ణజి ! సావధానతయా పావన ప్రసంగ కో సునేం శ్రీసనక సనాతన సనన్దన ఏవం సనత్కుమారోం కే ప్రియ ముఖ నే మైనే జో ఇతిహాస సునా హై ఉసీ పవిత్ర ప్రసంగ కో సునేం- శ్రీబ్రహ్మజి కే మాసన పుత్ర సంసార కా ఉపకార కరనే వాలే విద్వానోం మేం అతిశ్రేష్ఠ పరమ కృపాలు శ్రీనారదజి వేద యాసీ ననాతన శ్రీవైష్ణవధర్మ సే విముఖ ఏవం అతిమూఢ అపనే కర్తవ్య సే రహిత సభీ జివోం కో దేఖకర ఉనకే కల్యాణ యాసీ ఉద్ధార కే విచార సే అణిమా ఆది సిద్ధియోం సే సదా భూషిత అనేక సిద్ధ పురుషోం సే సర్వదా సేవిత అపనే స్థాన సే కభీ భీ విచలిత నహీం హోనే వాలే సర్వేశ్వర శ్రీరామచన్ద్రజి కే దివ్యధామ శ్రీఅయోధ్యాజి మేం గయే ।

తత్ర సింహాసనం దివ్యమధ్యాసీనం జగత్ప్రభుమ్ ।

నిజైర్వరాయుధైః సర్వైర్మూర్తిమద్భిరుపాసితమ్ ॥ ౧౩॥

పార్షదప్రవరైః కృత్స్నైర్మహర్ణామ్భురభూషణైః ।

పద్మపత్రవిశాలాక్షం పద్మయా పద్మనేత్రయా ॥ ౧౪॥

ఉపవిష్టం జగద్ధేతుం నారదోఽపశ్యదచ్యుతమ్ ।

దివ్యామ్బురధరం దేవం దివ్యభూషణభూషితమ్ ॥ ౧౫॥

అర్థ- ఉన అవిచల దివ్యధామ శ్రీసాకేత మేం శ్రీనారదజి నే మూర్తిమాన్ అర్ధాత్ దివ్య ఆకృతి ధారణ కియే హుయే సభీ దివ్య ఏవం శ్రేష్ఠ ఆయుధోం-ధనుష బాణ ఆది సే సేవిత తథా అతి మూల్యవాన్ వస్త్ర ఏవం ఆభూషణ వాలే పార్షదోం మేం శ్రేష్ఠ శ్రీహనుమానజి, శ్రీఅంగదజి ప్రభృతి సే సాదర అతి వినమ్ర భావ సే సేవిత, దివ్య వస్త్రోం కో ధారణ కియే హుయే తథా దివ్య భూషణోం సే విభూషిత ఏవం అతి ప్రకాశమాన తథా అపనే ధామ సే అన్యత్ర కభీ నహీం జానే వాలే (-'అయోధ్యా క్వాపి సన్త్యజ్య పాదమేకం న గచ్ఛతి' ఐసా ఆగమ వచన హై), కమల కే సమాన నేత్ర వాలీ అపనే సే అభిన్నరూపా శ్రీసీతాజి కే సాధ విరాజమాన ఏవం స్వయం భీ కమల కే సద్వృత మనోహర నేత్ర వాలే సంసార కే కారణ స్వరూప ఏవం జగత కే ఆధారభూత స్వామీ సర్వేశ శ్రీరామజి కో దివ్య సింహాసన పర విరాజే హుయే అవలోకన కియే ।

ప్రణతస్తం ప్రతుష్టావ హృష్టాత్మా జగదీశ్వరమ్ ।

జగద్యోనిరయోనిస్త్యంవ్యక్తోఽవ్యక్తరోవిభుః ॥ ౧౬ ॥

అర్థ- సర్వేశ్వర శ్రీరామజీ కీ దివ్య రూపంకి హోనే కే బాద అతి ప్రసన్నచిత్త వాలే శ్రీసారదజి నే అతినవ్రతా కే సాధ శ్రీరామజీ కో నమన కర జగదీశ్వర, సారే సంసార కే ఏకమాత్ర ఆరాధ్య శ్రీరామజీ కీ స్తుతి కీ, సర్వేశ శ్రీరామజీ ! ఆప జగత కే కారణ హైం సర్వకారణ రూప హోనే సే ఆపకా కోఈ భీ కారణ నహిం హై యానీ ఆప సే సబ చరాచర జగత లోక పరలోక సభీ ఉత్పన్న హోతే హైం పర ఆప కిసీ నే భీ ఉత్పన్న నహిం హోతే హైం । ఆప విభు సర్వవ్యాపక హైం ఏవం వ్యక్త స్థూల కార్యరూప సంసార స్వరూప మేం హైం తో అవ్యక్త- సూక్ష్మ కారణ రూపమేం భీ ఆప హీ హైం యానీ సూక్ష్మ చిత్ చేతన జీవాత్మావర్గ ఏవం అచిత్ జడః ప్రకృతివర్గ ఏవం స్థూల చిత్ జీవవర్గ ఔర స్థూల అచిత్ ప్రకృతివర్గ భీ ఆప హీ హైం ఆప సే అతిరిక్త కుఛ భీ నహిం హై అతః ఇస విశ్వ కే అభిన్న నిమిత్తోపాదాన కారణరూప శ్రీరామజీ ! ఆపకో మైం సాదర నమస్కార కరతా హూఁ ।

కర్త్ర విశ్వస్య సమ్భుత్రై సంహర్త్రే తే నమోనమః ।

ఆదిమధ్యాస్తహీనాయ ప్రభవే పరమాత్మనే ॥ ౧౭ ॥

నమస్తే విశ్వరూపాయ నమస్తే విశ్వబంధవే ।

విశ్వమ్భర నమస్తేఽస్తు విశ్వనాథ కృపామ్బుధే ॥ ౧౮ ॥

అర్థ- హే సర్వేశ్వర ఆప విశ్వ కా సృజన కరనే వాలే పాలన కరనే వాలే ఏవం సంహార కరనే వాలే హైం, ఐసే సంసార కే సృష్టి స్థితి ఏవం అస్త కరనే వాలే బ్రహ్మ విష్ణు తథా మహేశ రూప సర్వేశ్వర ఆపకో బార-బార నమస్కార హై । ఆది మధ్య ఏవం అస్త రహిత సర్వ సమర్థ తథా సభీ కే అన్తరాత్మా స్వరూప ఆపకో నమస్కార హై । సమస్త జడచేతనాత్మక విశ్వ స్వరూప ఆపకో బార-బార నమస్కార హై । సారే సంసార కే కల్యాణకారక పరమ బంధరూప ఆపకో నమస్కార హై । హే విశ్వ కా భరణ కరనే వాలే శ్రీరామజీ ! హే విశ్వనాథ ! హే కృపా కే సముద్ర శ్రీరామచంద్రజీ ఆపకో బార-బార సాదర నమస్కార హై ।

సంసారేఽస్మిన్ మహాఘోరే పాపాభిరతచేతసామ్ ।

జన్తూనాం కా గతిర్దేవ కర్మణా భ్రమతామిహ ॥ ౧౯ ॥

అర్థ- హే దేవ ! ఇస మహాభయానక సంసార మేం అపనే కర్మ ఫలానురూప భ్రమణ కరనే వాలే ఏవం సదా పాప మేం హీ చిత్త దేనేవాలే జన్తు జీవాత్మాఁం కీ క్యా గతి హోగీ!

ఆలస్య ధర్మే విముఖావిషయాకృష్ట మానసాః ।

సుఖాయతమానాస్తే సుఖ లేశ వివర్జితాః ॥ ౨౦ ॥

అర్థ-వే సఖీ మనుష్య ఆలస్య కే కారణ ధర్మ నే విముఖ హోకర విషయ-వాసనా కీ తరఫ ఆకృష్ట హోగే । ఉన ధోడనే సుఖ కే కారణ సమ్పూర్ణ ధర్మ కో ఛోడ దేంగే ।

ముక్తిస్తేషాం కథం శ్రీశ భవేద్ధర్మే కథం రతిః ।

కృపాకూపార భగవజ్ఞాన్తూనుద్ధర మాధవ ॥ ౨౧॥

అర్థ- హే శ్రీశ - శ్రీసీతాపతి శ్రీరామజీ! సదా సంసార మేం భ్రమణశీల జీవోం కీ ముక్తి కైసే హోగీ ఏవం సనాతన ధర్మ మేం రతి ప్రేమ కైసే హోగీ ! హే భగవన్ పడైశ్వర్యశాలీ శ్రీరామ జీ ! కృపా కే సముద్ర శ్రీరామచన్ద్రజీ ! హే మాధవ సర్వ జీవ రమణశీల శరణాగతవత్సల శ్రీరామచన్ద్రజీ ఉన దీన హీన జీవోం కా ఉద్ధార కరేం ।

శ్రుతిస్మృత్యుదితా ధర్మాః క్లేశసాధ్యా నృభిః సదా ।

అతస్త్యం సుకోపాయం వద త్వద్భక్తివర్ధనమ్ ॥ ౨౨॥

అర్థ- శ్రీరామజీ సాయుజ్య ముక్తి కే సాధన శ్రుతి ఏవం స్మృతి మేం వర్ణిత ధర్మ మనుష్యోం సే అతి క్లేశ-కష్ట సే సాధ్య హైం ఐసా సాధకలోగ సదా సే అనుభవ కరతే ఆయే హైం, అతః ఆపకీ భక్తి కో బధానే వాలా అతి సరల ఉపాయ కో ఆప బతాయేం జిసనే కలియుగీ జీవగణ భీ సరలత్యా ఆపకో ప్రాప్త కర సకేం ।

సర్వబన్ధవినాశాయ ముక్తయే ప్రాణినాం ప్రభో ।

ప్రవక్తా త్వం హి ధర్మాణామవితా జగతామపి ॥ ౨౩॥

అర్థ- హే ప్రభో ! సర్వసమర్థ శ్రీరామజీ ! ఆప సాధక ప్రాణివర్గ కే సఖీ కర్మ బన్ధనోం కో నాశ కర శాశ్వతిక ముక్తి ప్రాప్తి కే మార్గ కా ఉపదేశక హైం ఏవం అపనే సనాతన వైదిక ధర్మ కే ప్రవక్తా- వాస్తవిక రూపసే ఉపదేశ కరనేవాలే భీ ఆప హీ హై ఔర జగత కీ తథా సంసార కే సద్ధర్మ కీ రక్షా కరనే వాలే భీ ఆప హీ హై అతః శ్రీరామభద్రజీ కలియుగ కే క్లేశ సే క్లాన్తజనోం కే ఉద్ధార కే లియే సరల ఉపాయ కా ఉపదేశ కరేం ।

ఇత్థమాకర్ణ్య భగవాన్ వాచం మునిసమీరితామ్ ।

తం ప్రత్యువాచ సమ్ప్రీతః శుచిస్మితముఖామ్బుజః ॥ ౨౪॥

అర్థ- మహర్షి శ్రీఅగస్త్యజీ శ్రీసుతీష్ణ జీ నే కహ రహే హైం, హే సుతీష్ణజీ! పూర్వోక్త ప్రకార కీ మునీశ్వర శ్రీనారదజీ కీ వాణీ కో సునకర మన్ద స్మిత హాస్య సే అనమోహక ముఖరూప కమల సే శోభాయమాన భగవాన్ శ్రీరామజీ అతి ప్రసన్నతపూర్వక ఉన శ్రీనారదజీ కో కహే ।

మునివర్య మహాభాగ జగతాం హితకారక ।

మయా జగద్ధితాయైవ పురైతధారితమ్ ॥ ౨౫॥

హే మహాభాగ్యశాలీ మునిశ్రేష్ఠ శ్రీనారదజి ! జగత్ కే హిత కరనే వాలే హే దేవర్షిజి ! జన సంసార కే కల్యాణ కే లియే ఆప ఆతుర హోకర ప్రార్థనా కర రహే హైం ఉన జగత్ కే కల్యాణ కే లియే హి మైనే పహలే నే హి నిశ్చయ కర రఖా హై ।

దివ్యే హి భారతే వర్షే తీర్థరాజే సువిశ్రుతే ।

ప్రయాగే పుణ్యసదనే భవద్భిర్నిత్యసూరిభిః ॥ ౨౬ ॥

సార్ధమేవావతీర్యాహం ప్రణోష్యే మోక్షసాధనమ్ ।

దృఢసంసారచ స్య శాతనం భక్తివర్ధనమ్ ॥ ౨౭ ॥

సువోధం సుకరం సర్వైర్ధర్మమార్గం సుఖావహమ్ ।

వేదవేదాన్తసచ్చాస్త్రసారభూతం సాదాశ్రయమ్ ॥ ౨౮ ॥

అర్థ- మునిశ్వర! మైం దివ్య భారతవర్ష కే అత్యన్త ప్రసిద్ధ తీర్థరాజ ప్రయాగ మేం తీనప్రవర వాలే వశిష్ఠ గోత్రీయ శుక్లయజుర్వేదీయ వాజసనేయ శాఖాధ్యాయా కాన్యకుబ్జ బ్రాహ్మణ శ్రీపుణ్యసదనశర్మా జి కే ఘర మేం ఆప సబ ద్వాదశ మహాభాగవతోం, నిత్యసూరియోం కే సాధ అవతార లేకర కే సంసార రూప దృఢః చక్ర కా నాశ కరనే వాలా, సభీ కో సహజ రూప నే సున్దర బోధ కరానే వాలా, సభీ సత్పదార్థ కా ఆశ్రమ ఏవం వేదవేదాన్త స్మృతి సంహితా ఆది సత్ శాస్త్రోం కా సారభూత సారతత్త్వరూప తథా భక్తి కో బధ్ంనే వాలా ఔర సభీ సుఖ కో దేనే వాలా మోక్ష కా సాధనభూత సనాతనధర్మ మార్గ కా పునః నవీనీకరణ రూపనే పరిస్కార కర విస్తార కరూఁగా జనకా ఆప సబోం కే ద్వారా విశ్వ మేం ప్రచార హోగా ।

తత్ర తత్రావతీర్ణాస్తు భవన్తో వీతకల్మషాః ।

మదుక్తస్యోపదేష్టారః ప్రాణిభ్యోతత్పరాయణాః ॥ ౨౯ ॥

భవిష్యన్తి మహాత్మానో జగదుద్ధారహతవః ।

సుశీలా ధర్మనిరతా జగతాముపకారకాః ॥ ౩౦ ॥

అర్థ- ఉన-ఉన దివ్య భూమి మేం అవతీర్ణ హోకర పాపరహిత ఆప సబ ద్వాదశ మహాభాగవత భీ జీవోం కో ముఝసే ఉపదిష్ట ధర్మ కో సంసార మేం ఘూమ-ఘూమ కర ఉపదేశ కరనే వాలే హోకర ఏవం మత్పరాయణ ముఝ మేం హి నిష్ఠా రఖనే వాలే తథా జగత్ కే ఉద్ధార కే కారణ తథా సుశీల ఔర మేరే ధర్మ మేం నిరత ఏవం జగత్ కే ఉపకారక హోకర సంసార మేం ప్రసిద్ధ హోంగే ।

యే గ్రహీష్యన్తి సన్మార్గే ప్రాణినో భక్తితత్పరాః ।

స్యాదనాయాసతోమోక్షస్నేషామత్ర న సంశయః ॥ ౩౧ ॥

అర్థ జో జీవాత్మా భక్తి తత్పర సాదర భక్తి మేం పరాయణ హోకర ముఝునే ఉపదిష్ట సత్ మార్గ కా పూర్ణ రూపనే గ్రహణ కరోగే ఉన సాధక జీవో కా అనాయాస సరలతయా మోక్ష హో జాయగా ఇన విషయ మేం కోఈ భీ సంశయ నహిం హై ।

వాణీపీయూషమాస్వాద్య క్షణమాసీద్ధరేర్మునిః ।

మగ్నః సుఖసుధామ్బాధో వినీతో గతసంశయః ॥ 3౨॥

అర్థ- హే సుతీక్షణ్ణి ! అతినమ్ర ఆవరణ వాలే వే శ్రీనారద ముని సబ పాపోం కో హరణ కరనేవాలే శ్రీరామజీ కే వాణీరూప అమృత కా ఆస్వాదన కరకే సర్వ సంశయ రహిత హోకర కే క్షణ భర తో సుఖరూప సుధా కే సముద్ర మేం డూబ గయే ।

నిశమ్యతద్వాక్యమమోఘమద్భుతం హిరణ్యగర్భాఙ్గనముద్భవోమునిః ।

ప్రహృష్టరోమావలి భూషితాకృతిః కృతీకృతఙ్గుః కృతకృత్య ఈశితః ॥ 33॥

అర్థ- సర్వ నియమనశీల ఈశ్వర శ్రీరామజీ కీ అమోఘ ఏవం పరమ అద్భుత దివ్య వాణీ కో సునకర శ్రీబ్రహ్మజీ కే మానసపుత్ర వివేకీ పరోపకార కా ఆదర కరనేవాలే ఏవం ఆనంద ప్రయుక్త రోమావలీ నే విభూషిత శరీర వాలే మునీశ్వర శ్రీనారద కృత-కృత్య హుయే ।

దృఢవ్రతస్యాథవినమ్రకన్ధరః స్మరన్ సురేశస్య విభోః ప్రతిశ్రుతమ్ ।

ప్రణమ్య తం దేవవరం రమాపతిం మహావిభూతేర్నిరగాత్తతః సుధీః ॥ 3౪॥

అర్థ- దృఢవ్రత సావధానీ నే నియమోం కే పాలన కరనేవాలే సర్వవ్యాపక ఏవం దేవతాఁం కే నియమన కర్తా సత్యసన్ధ శ్రీరామజీ కీ ప్రతిజ్ఞా కా స్మరణ కరతే హుయే దేవాధిదేవ శ్రీసీతాపతి శ్రీరామచన్ద్రజీ కో సాదర మస్తక నమాకర ప్రణామ కరకే మహావిభూతి దివ్య శ్రీసాకేతధామ నే విశుద్ధ బుద్ధి వాలే శ్రీనారదమునిజీ ప్రస్థిత హుయే ।

సువాదయన్దివ్యయశోఽథవల్లకీం హరేః స్వరబ్రహ్మవిభూషితానసౌ ।

గాయంశ్చలోకే విచారసర్వతః సురాసురేన్ద్రైరభిపూజితోమునిః ॥ 3౫॥

అర్థ- దివ్యధామ నే నివృత్త హోనే కే బాద సురేన్ద్ర దేవతాఁం ఏవం అనురేన్ద్రోం నే పూజిత మునీశ్వర శ్రీనారదజీ బ్రహ్మ స్వర నే భూషిత వీణా కో అచ్చీ తరహా నే బజాతే హుణ శ్రీరామ కే పరమ అద్భుత దివ్యయశ కో మధుర స్వర నే గాతే హుయే సర్వత్ర లోక మేం విచరనే ఘూమనే లగే ।

మునీశ్వరే దేవఋషౌవినిర్గతసురైరపీడ్యో జగతామధీశ్వరః ।

రేమే రమేశోరమయాస్మితాననః ప్రభూతభూతైర్నిదివ్యధామని ॥ 3౬॥

అర్థ- దేవర్షి మునీశ్వర శ్రీనారదజీ కే దివ్యధామ శ్రీసాకేత నే చలే జానే పర తీన లోక చౌదహా భువనోం కే ఈశ్వర శాసక ఆరాధ్య దేవ బ్రహ్మ విష్ణు శంకర ఆది దేవోం నే పూజనీయ సదా

సేవిత మన్ద హాస్య ముఖరూప కమల సే శోభిత రమేశ - శ్రీసీతాపతిజీ అనేక నిత్యపార్షద
ఏవం శ్రీసీతాజీ కే సాథ అపనే దివ్యధామ శ్రీసాకేత మేం రమణ కరనే లగే ।

ఇతి శ్రీమద్ మూల అగస్త్యసంహితాయాం భవిష్యఖణ్డోఽగస్త్యసుతీక్షణసంవాదే
శ్రీరామానందాచార్యావతారోపక్రమే శ్రీరామనారదసమ్ప్రోక్షోత్తరం నామైకత్రింశదుత్తరశతతమోఽధ్యాయః
॥ ౧౩౧॥

ద్వితీయోఽధ్యాయః

వ్యతీతే ద్వాపరే పుణ్యే శ్రీమద్భగవతోజ్ఞితే ।
కథా సత్త్వహరే పుంసాం ప్రవృత్తేఽధర్మవద్ధకే ॥ ౧॥
జనేఽధర్మరుచౌ నిత్యం శౌచాచారవివర్జితే ।
మోక్షసాధనమార్గేభ్యో విముఖే పశుతాం గతే ॥ ౨॥
మన్యే మన్దమతౌ శశ్వదల్పభాగ్యేఽల్ప జీవనే ।
తత్రత్యే పాపనిరతే మహత్సంకల్పవివర్జితే ॥ ౩॥
ప్రవర్ధమానానభితో వాదైర్నిర్జిత్వ నాస్తికాన్ ।
ఆచార్యైర్భగవద్ధర్మో వేదవేదాన్తపారగైః ॥ ౪॥

అర్థ- మహర్షి శ్రీఅగస్త్యజీ శ్రీసుతీక్షణజీ సే కహ రహ హైం సుతీక్షణజీ, జబ పుణ్యమయ
ద్వాపరయుగ వ్యతీత హో జాయగా తబ శ్రీకృష్ణజీ కే ఇస ధరాతల కో త్యాగ దేనే పర ఏవం
పురుషో కే సత్త్వ కా అపహరణ కరనేవాలే తథా అధర్మ కా బధ్నేనే వాలే కలియుగ
కే ప్రతాప కా ప్రవృత్త హో జానే పర ఔర నిత్య హీ అధర్మ మేం రుచి రఖనే వాలే ఏవం
శౌచ శుద్ధతా తథా ఆచార ఏవం విచార సే రహిత ఔర మోక్ష కే సాధన రూప సత్ మార్గ
సే విముఖ ఔర సర్వదా పశుధర్మ కో ప్రాప్త ఏవం ఆలస్యయుక్త తథా మన్దబుద్ధి వాలే
ఔర అల్ప భాగ్య వాలే తథైవ అల్ప జీవన వాలే ఔర సదా పాప కర్మ మేం తత్పర తథా
మహాత్మాజనో కే సంగ సత్సంగతి సే రహిత ఇస లోక కే జీవవర్గ హో జాయేంగే తబ
చారో ఓర అతిప్రబలతా సే బధ్నేతే హుయే నాస్తికోం కో సత్ శాస్త్రోం సే యుక్తియోం సే
జీతకర సఖి వేదవేదాన్త ఏవం శాస్త్రోం మేం పారంగత ఆచార్యోం సే మహాన్ ఉపాయోం
సే ప్రయత్నపూర్వక సంస్థాపిత సనాతన వైదిక భగవద్ధర్మ చాహియే ఉతనా వృద్ధి ప్రాప్త
సహీం కర పాయేగా ।

స్థాపితోఽపి మహాయోగవృద్ధిం నైవగమిష్యతి ।
విధాతుం సత్యమనధ సురేష్యో నిజభాషితమ్ ॥ ౫॥
వీక్ష్య విష్ణుః కృపాసిన్ధుః ప్రబుద్ధం తాదృశం కలిమ్ ।

సదృశాంశ్చ జనాన్ సర్వాన్ దుర్మతీన్ క్లేశసంయుతాన్ || ౬ ||

అర్ధ- ఇ స తథ్య కో అవగమ కరకే హే నిష్పాప సుతీక్షణీ! ఇన్ద్రాది దేవో సే సమ్పూజనీయ కృపా కే సాగర సర్వవ్యాపక శ్రీరామజీ అపనీ వాణీ కో సత్య కరనే కే లియే అధర్మ పరతయా వృద్ధిప్రాప్త కలియుగ ఏవం దుర్మతి తథా క్లేశ పరాయణ సభీ జీవో కో దేఖకర తథా ధర్మరక్షణార్థ అవతార తేనే కీ అపనీ ప్రతిజ్ఞా కో స్మరణ కరకే అవతార తేనే కే లియే విచార కరేంగే ।

మనః కర్తావతారాయ స్మృత్వాహో స్వం ప్రతిశ్రుతమ్ ।

ఖం నభో వేద వేద ప్రమితే వరే గతే కలౌ || ౭ ||

కాలిన్ధీ జాహస్వీసంజ్ఞశోభితే దేవపూజితే ।

తీర్థరాజే మహాపుణ్యే ప్రయాగే తీర్థ ఉత్తమే || ౮ ||

గృహే శ్రీపుణ్యసదనద్విజాతేర్భూరికర్మణః ।

యోగినో యోగయుక్తస్య కాన్యకుబ్జశిరోమణేః || ౯ ||

పతినేవా పరా తస్య సుశీలా గృహిణీ తతః ।

మాఘకృష్ణస్య సప్తమ్యాం శుభధర్మప్రవర్తకే || ౧౦ ||

సప్తదణ్డోద్గతే సూర్యే సిద్ధయోగయుజిప్రభుః ।

నక్షత్రే త్వష్టదైవత్యే కుంభులగ్నే శుభగ్రహే || ౧౧ ||

ఏవం సర్వగుణోపేతే దేశే కాలే చ మాధవః ।

గుణ్యే పుణ్యే శరణ్యః స శరణాగతవత్సలః || ౧౨ ||

ఆవిర్భూతో మహాయోగీ ద్వితియ ఇవ భాష్కరః ।

రామానంద ఇతిఖ్యాతో లోకోద్ధరణ కారణః || ౧౩ ||

అర్ధ- కలియుగ కే చార హజార తీనసౌ వర్ష (౪౪౦౦) యానీ విక్రమసంవత్ కే బారహస్పా ఛప్పన (౧౨౫౬) వ్యతీత హో జానే పర శ్రీగంగా ఏవం యమునా కే పవిత్ర సంగమ సే సుశోభిత తథా దేవతాఁ సే పూజిత ఔర సభీ తీర్థో మేం అతి శ్రేష్ఠ మహాన్ పుణ్యమయ ప్రయాగ నామ సే లోకప్రసిద్ధ తీర్థరాజ మేం వశిష్ఠ గోత్రీయ త్రిప్రవరాన్విత శుక్లయజుర్వేదీయ బ్రాహ్మణో మేం శ్రేష్ఠ కాన్యకుబ్జ బ్రాహ్మణ జో యోగయుక్త ఏవం శ్రీరామచన్ద్రజీ కే ఆరాధనా రూప భూరికర్మ అతి ఉత్తమ కర్మ కో సదా కరనేవాలే హైం ఉన యోగీ శ్రీపుణ్యసదన శర్మాజీ నామ కే బ్రాహ్మణ కే యహావిం పతివ్రతా మేం ప్రధాన శ్రీసుశీలాజీ నామ కీ శ్రీశర్మాజీ కీ ధర్మపతి హోగీ ఉన్తిం పతివ్రతా దేవీ కే గర్భ సే మాఘకృష్ణ పక్ష కో సభీ తిథి కే శుభ దిన మేం జబకి లోకధర్మ ప్రవర్తక శ్రీసూర్య భగవాన్ కే సాత దణ్డ చలే హోంగే ఏవం సిద్ధ యోగ యుక్త చిత్రా నక్షత్ర తథా కుంభు లగ్న ఔర సభీ గ్రహో కే

శుభ స్థాన మేం హోనే పర ఏవం సభీ గుణోం సే యుక్త పావన కాల మేం తథా సభీ గుణోం సే సంయుక్త అతిపవిత్ర ప్రదేశ ప్రయాగరాజ మేం సభీ సాధకోం కే ఉద్ధార కే కారణరూప శరణాగతవత్సల మహాన్ యోగీ శరణ మేం ఆయే సభీ జీవోం కా రక్షక (“రామానందః స్వయం రామః ప్రాదుర్భూతో మహీతలే” ఇన ఆగమ ప్రమాణ సే బోధిత) స్వయం సర్వేశ్వర శ్రీరామజీ హీ దీప సే ఉత్పన్న దూసరే దీప కే సమాన ఆవిర్భూత హోకర “రామానంద” జగద్గురు శ్రీరామానందాచార్య నామ సే జగత మేం విఖ్యాత హోంగే ।

జగద్గురు రామానందాచార్య జీ కే అవతార కే విషయ మేం శ్రీమద్వాల్మీకి సంహితా మేం లిఖా హై -

ఆచార్య బహవోఽభూవన్ రామమస్తప్రవర్తకాః ।

కిన్తు దేవి కలేరాదౌ పాఖణ్ణప్రచూరే జనే ॥

రామానందేతి భవితా విష్ణుధర్మప్రవర్తకః ।

యదా యదా హి ధర్మోఽయం విష్ణోః సాకేతవాసినః ॥

కృశతామేతి భో దేవి! తదా స భగవాన్ హరిః ।

రామానందయతిర్భూత్వా తీర్థరాజే వ పావనే ॥

అవతీర్య జగన్నాథో ధర్మ స్థాపయతే పునః ।

అర్థాత్- హే దేవి శ్రీరామమస్త కే ప్రవర్తక ఆచార్య బహుత హుయే హైం కిన్తు కలియుగ కే ఆది ! మేం పాఖణ్ణజనోం కే బహుత బధ్ జానే పర వైష్ణవ ధర్మ కా విశేష రూపనే ప్రవర్తక ప్రవర్తక “శ్రీరామానందాచార్య” జీ ఇన నామ సే లోకప్రఖ్యాత ఆచార్య హోంగే, కోంకి శ్రీసాకేత నివాసీజీ కా యహ శ్రీవైష్ణవధర్మ జబ జబ హాస కో ప్రాప్త కర జాతా హై తబ తబ వే హీ జగత్ కే నాథ శ్రీరామజీ, శ్రీరామానందాచార్య నామక యతిరాజ కే రూపమేం పావన తీర్థరాజ ప్రయాగ మేం అవతార లేకర పునః ధర్మ కీ స్థాపనా కరేంగే ।

(వాల్మీకి సంహితా X। ౨౩-౨౬)

ఏవం వైశ్వానర సంహితా మేం లిఖా హై-

సోఽవతారజ్జగన్మధ్యే జన్మానాం భయసక్కుటాత్ ।

పారఙ్కూర్తం హి ధర్మాత్మా రామానందస్వయం స్వభూః ॥

మాఘే చ కృష్ణసప్తమ్యాం చిత్రానక్షత్రసంయుతే ।

కుమ్భులగ్నే సిద్ధయోగే సప్తదణ్ణగతే రవౌ ॥

రామానందః స్వయం రామః ప్రాదుర్భూతో మహీతలే ।

అర్థ యాసి జీవో కో మహాన్ సంకట సే పార ఉతారనే కే లియే సర్వ సమర్థ స్వయం సర్వేశ్వర శ్రీరామజి ధర్మాత్మా యతిరాజ శ్రీరామానందాచార్యజి కే రూపమేం పృథివీ మేం అవతరిత హుయే । చిత్రా నక్షత్ర సే యుక్త కుమ్భు లగ్న సిద్ధయోగ ఏవం సూర్య కే సాత దణ్ణ వ్యతిత హోనే పర మాఘమాస కే కృష్ణపక్ష కే సప్తమీ తిథి (౧౨౫౬ వి । సం) మేం స్వయం సర్వేశ శ్రీరామజి హీ ఇన భూతల మేం శ్రీరామానందాచార్యజి కే రూపమేం ప్రకట హుయే ।

ఇనప్రకార వైశ్వానరసంహితా మేం లిఖా హై అతః జగదాచార్య శ్రీ సాక్షాత్ శ్రీరామ రూప హీ హై ।

అష్టమే౭బ్దే చోపవీతం జాతం తస్య తదాహ్యసా ।

బ్రహ్మచర్యం గృహీత్వా తు విద్యాభ్యాసం కరిష్యతి ॥ ౧౪॥

అర్థ శ్రీరామానందాచార్యజి కా ఆరవేం వర్ష మేం యజ్ఞోపవీత సంస్కార సమ్మన్న హోగా అనన్తర సే అఖణ్ణ బ్రహ్మచర్య పాలన వ్రత కా గ్రహణ కర విద్యాభ్యాస కరేంగే ।

వర్షే ద్వాదశకే జాతే కాశ్యాం గత్వా పునః స్వయమ్ ।

వేదవేదాఙ్గశాస్త్రాణి పురాణాది పఠిష్యతి ॥ ౧౫॥

అర్థ పునః బారహ వర్ష కే హో జానే పర కాశి మేం పఞ్చగంగాఘాట పర స్థిత (శ్రీమఠ) ఆచార్యపీఠ మేం శాస్త్రీయ నియమానుసార ఆచార్య శ్రీ కే శ్రీముఖ సే శ్రవణానన్తర స్వయం యథార్థ రూపసే పఠేంగే-పూర్ణతః అనుశీలన కరేంగే ।

ఆచార్యలక్షణైర్ముక్తం వేదవేదాన్తపారగమ్ ।

శ్రీసమ్ప్రదాయశ్రేష్ఠఞ్చ జనోద్ధారపరం సదా ॥ ౧౬॥

విజ్ఞాయ రాఘవానందం లబ్ధ్వా తస్మాత్ షడక్షరమ్ ।

రహస్యత్రయవాక్యార్థం తాత్పర్యార్థం చ సన్మతమ్ ॥ ౧౭॥

అర్థ మనుస్మృతి మేం లిఖే “ఉపనీయతు యః శిష్యం వేదమధ్యాపయేద్ ద్విజః । సాంగఞ్చ సరహస్యం చ తమాచార్య ప్రచక్షతే” (౨|౧౪౦) యాసి జో ద్విజ శిష్య కా ఉపనయన సంస్కార కరకే అంగ ఏవం రహస్య కే సాధ వేద పఠ్తాతా హై ఉనే ఆచార్య కహా జాతా హై, ఇత్యాది ఆచార్య కే లక్షణోం సే యుక్త వేద ఏవం వేదాన్త శాస్త్రోం కే పూర్ణ జ్ఞాతా ఔర సర్వదా జన లోక కే ఉద్ధార కరనే మేం తత్పర ఏవం శ్రీసమ్ప్రదాయ కే శ్రేష్ఠ ప్రధాన ఆచార్య కే రూపమేం ఆచార్యపీఠాసీన జగద్గురు శ్రీరాఘవానందాచార్యజి కో అనుభవ కరకే ఉన్ది ఆచార్య శ్రీ సే సవిధి శాస్త్రీయ సంస్కారపూర్వక శ్రీవైష్ణవీయ విరక్త సంన్యాస దీక్షా కే సాధ తారక షడక్షర శ్రీరామ మహామన్త శరణాగతి మన్త్ర ఏవం చరమమన్త్ర ఇన రహస్యత్రయోం కో ప్రాప్త కర ఉనకే వాచ్యార్థ ఏవం వేద తథా పూర్వాచార్య రహస్య

గ్రస్థ సమృత తాత్పర్యాది అర్థోం కో భీ ప్రాప్త కరకే ఆచార్యోం కే దివ్య లక్షణోం సే పరిలక్షిత హోంగే ।

ఆచార్యలక్షణైర్దివ్యైర్లక్షితో వై భవిష్యతి ।

ప్రవక్తా సర్వధర్మాణామనుష్ఠాతా చ కర్మణామ్ ॥ ౧౮॥

రక్షితా ధర్మసేతునాముపదేష్టా మహాయశాః ।

శశ్వద్విష్ణుష్టవధర్మాణాం మహాకీర్తిరుదారధీః ॥ ౧౯॥

అర్థవే జగదాచార్య శ్రీరామానందాచార్యజీ సభీ ధర్మోం కే వ్యాఖ్యాన సాంగోపాంగ రూపసే ఉపదేశ కరనే వాలే భగవత్ ఆరాధనాది సభీ కర్మోం కే అనుష్ఠాన కరనే వాలే ఔర వైదిక ధర్మ కే మర్యాదా కీ రక్షా కరనే వాలే తథా శ్రీవైష్ణవధర్మ కా సర్వదా ఉపదేశ కరనేవాలే యశ ఏవం మహాకీర్తి వాలే ఔర అతిఉదార బుద్ధి వాలే హోంగే ।

ప్రసన్నవామ్భోజో విశాలాక్షో మహాభుజః ।

కృపాలుస్సర్వజీవానామితరేషాం చ నిత్యశః ॥ ౨౦॥

సంసారామ్భోనిధేర్హోరాత్సముద్ధారపరాయణః ।

వేదవేదాన్తనిరతస్సర్వశాస్త్రవిశారదః ॥ ౨౧॥

అర్థ- ఏవం వే సదా ప్రసన్న ముఖారవిన్ద వాలే విశాల నేత్ర ఏవం మహాన్ భుజవాలే తథా పరమ కృపాలు హోంగే ఔర సభీ నీచ ఊచ వర్ణ మేం ఉత్పన్న జీవాత్మావర్గ తథా అన్య యోసీ మేం ఉత్పన్న జీవవర్గోం కే భయానక సంసారరూప సముద్ర సే సముద్ధార కే లియే సర్వదా తత్పర రహనే వాలే తథా అంగోం కే సహిత వేద ఏవం వేదాన్త కే అభ్యాస మేం స్వయం తత్పర రహకర శిష్యవర్గోం కో భీ సర్వదా తత్పర కరానే వాలే సభీ శాస్త్రోం మేం పారంగత హోంగే ।

కామాన్ పురవితాన్యణాం కవిః కల్పద్రుమో యథా ।

గుణవాన్ దయితః పూజ్యః సర్వజ్ఞోవిజితేన్ద్రియః ॥ ౨౨॥

అర్థ- శ్రీరామానందాచార్యజీ సత్ ఏవం అసత్ కా వివేక కరనేవాలే తథా కల్పవృక్ష కే సమాన సభీ మనుష్యోం కీ కామనాఓం కో పూర్ణ కరనేవాలే ఏవం గుణవాన్ తథా సభీవర్గ కే వ్యక్తియోం కే ప్రేమీ ఔర పూజనీయ తథా సర్వజ్ఞవస్తు కో యథాతథ్య రూపసే జాననే వాలే ఔర జితేన్ద్రియ హోంగే ।

శోభిష్యతి ధర్మరత్నైఃసద్భిఃపరివృతోఽనిశమ్ ।

లోకే పూర్ణకలః ఖే వై శీతాంశుభజ్జైరివ ॥ ౨౩॥

వే జగదాచార్యజీ జిన ప్రకార ఆకాశ మేం నక్షత్ర గణోం సే పరివేష్టిత కలాఁం సే పూర్ణ చన్ద్రమా సుశోభిత హోతా హై ఉసీప్రకార లోక మేం ధర్మపరాయణ సజ్జనోం సే సర్వదా పరివేష్టిత నేవిత హోతే హుయే సదా శోభిత హోంగే ।

సుశీలః సమదృక్పానోదాన్తః శ్రీమాన్ జగద్గురుః ।

పునః సత్సమ్ప్రదాయస్య వర్తయితా మునీశ్వరః ॥ ౨౪ ॥

అర్థ-వే సుశీల ఏవం సభీ వర్గ మేం సమాన దృష్టి వాలే ఏవం రాగద్వేష ప్రభృతి దోషోం సే రహిత శాన్త తథా క్లేశ ఆది కో సహన కరనేవాలే దాన్త సర్వ శ్రీసమ్ప్రన్న ఏవం మునీశ్వర ధర్మశాది కే తత్త్వోం కా సర్వదా మననశీల సాధకోం మేం శ్రేష్ఠ జగద్గురు సంసార కే లోగోం కా సన్మార్గోపదేశ సే అన్యకార కో దూరకర జ్ఞానరూప ప్రకాశ కే ద్వారా సాయుజ్య ముక్తి ప్రదాతా, వే జగద్గురు శ్రీరామానందాచార్యజీ కార్య కలాప సే శిథిలతా కో ప్రాప్త అనాది వైదిక సత్ శ్రీసమ్ప్రదాయ (జో సమ్ప్రదాయ సమస్త చారోం యుగోం మేం ప్రతిష్ఠిత హో) ఉసకా పునః ఇన భూమణ్ణల మేం ప్రవర్తన-సంవర్ధన, ప్రసారణ కరనే వాలే హోంగే ।

కృపయా యస్య లోకేఽస్మిన్ జనాః సర్వేనిరామయాః ।

శ్రీరామభక్తినిరతాః సదా ధర్మపరాయణాః ॥ ౨౫ ॥

అర్థ- ఉన జగద్గురు శ్రీరామానందాచార్యజీ కీ అసీమ కృపా సే ఇన లోక మేం సభీ జన రోగ రహిత ఏవం సర్వదా ధర్మపరాయణ ఔర సర్వేశ శ్రీరామచన్ద్రజీ కీ భక్తి మేం నిరత రహోంగే ।

తాదృశస్య మహాబుద్ధే యగివర్యస్య సత్కవేః ।

గుణాన్ కార్త్యైస్య స సంవక్తుం కవిఃకఃక్షమతేఽధునా ॥ ౨౬ ॥

అర్థ- మునీశ్వర సుతీక్షణీ ! పూర్వ వర్ణిత గుణోం సే యుక్త మహాన్ బుద్ధిశాలీ యోగియోం మేం శ్రేష్ఠ అనేక సద్ గ్రన్థరత్నోం ప్రస్థానత్రయోం కే ఆనన్దభాష్యాది కే నిర్మాతా జగద్గురు శ్రీరామానందాచార్యజీ కే సమ్పూర్ణ గుణోం కా వర్ణన కరనే మేం కౌన కవి ఐసా హోగా జో సమర్థ హో సకే ।

తేఽథాప్యవతరిష్యన్తి భగవన్మతకోవిదాః ।

స్వయమ్భూప్రముఖాః సర్వే మహాన్తో నిత్యసూరయః ॥ ౨౭ ॥

ఇజితజ్ఞా హరేరాజ్ఞాం వహస్తః శిరసా ముదా ।

నానాదేశేషు వర్షేషు తత్తత్కాలేఽర్కసన్నిభాః ॥ ౨౮ ॥

అర్థ- హే సుతీక్షణీ ! జగద్గురు శ్రీరామానందాచార్యజీ కే అవతార కే బాద భగవత్ మత సనాతన శ్రీవైష్ణవమత ధర్మ కో జాననే వాలే “స్వయమ్భూర్నారదః శమ్భుః కుమారః కపిలో మనుః । ప్రహ్లాదో జనకో భీషో బలిర్వైయాసకిర్వయమ్ ॥ ద్వాదశైతే విజ్ఞానియో

ధర్మం భాగవతం భటాః” అర్ధాత్ ఇన శ్రీమద్ భాగవతపురాణ కే వచనానుసార భాగవత ధర్మ కో తత్వతః జాననే వాలే శ్రీస్వయంభూబ్రహ్మజీ శ్రీనారదజీ శ్రీశముఖజీ శ్రీకుమారజీ శ్రీకపిలజీ శ్రీమనుజీ శ్రీప్రహ్లాదజీ శ్రీజనకజీ శ్రీభీష్మజీ శ్రీబలిజీ శ్రీశుకమునిజీ ఏవం శ్రీయమజీ, యే మహాభాగవత భీ భగవాన్ శ్రీరామజీ కే నిత్యపార్షదగణ శ్రీరామచన్ద్రజీ కే ఇంగిత ఇసారే కో జాననేవాలే ఆనన్దపూర్వక శ్రీరామజీ కీ ఆశా కా శిరోధార్య కర ఉసకా పూర్ణ కరనేవాలే బారహ సూర్య కే సమాన దేదివ్యమాన తేజవాలే యే బారహ మహాభాగవత భీ నానాదేశ- అలగ అలగ స్థాన అలగ అలగ కాల ఏవం బ్రాహ్మణ క్షత్రియ వైశ్య ఏవం శూద్ర ప్రభృతి భిన్న భిన్న వర్ణోం మేం అవతరిత హోంగే ।

ఆయుష్మన్ కృత్తికాయుక్తపూర్ణిమాయాం ధనేశనా ।

స్వయంభూః కార్తికస్యాద్ధానన్తానన్దోభవిష్యతి ॥ ౨౯॥

అర్ధ-పూర్వ సూచిత మహాభాగవతోం కే అవతారోం కో అలగ అలగ రూపనే వర్ణన హేతు మహర్షి శ్రీ అగస్త్య జీ కహతే హైం- హే ఆయుష్మాన్ సుతీక్షణ! జగద్గురు శ్రీరామానందాచార్యజీ కే ప్రధాన శిష్య కే రూపమేం సాక్షాత్ స్వయంభూ-శ్రీబ్రహ్మజీ హీ కార్తిక మాస కీ కృత్తికా నక్షత్ర నే యుక్త పూర్ణమాసీ తిథి ధన లగ్న ఏవం శనివార కే దిన మహేశపుర ఉత్తర ప్రదేశ మేం శ్రీ అనన్తానన్ద నామ నే అవతరిత హోంగే ।

యోగనిష్ఠః సదా ధీమాన్ సదాచారపరాయణః ।

శిష్య ఆచార్యవర్యస్య రామానన్దస్యధీమతః ॥ ౩౦॥

అర్ధ-యే సర్వదా యోగాభ్యాస మేం స్థిత రహనే వాలే ఏవం బుద్ధిమాన్, సర్వదా సదాచార మేం తత్పర రహనే వాలే వే శ్రీఅనన్తానన్దజీ అభ్రాన్త ప్రఖర బుద్ధిశాలీ ఆచార్య ప్రవర జగద్గురు శ్రీరామానందాచార్యజీ కే శిష్య హోకర శ్రీ అనన్తానన్దాచార్యజీ కే నామ నే విఖ్యాత హోంగే ।

జాతః సురసురానన్దో నారదో మునిసత్తమః ।

వైశాఖసితపక్షస్య నవమ్యాం స వృషే గురౌ ॥ ౩౧॥

అర్ధ- ప్రసిద్ధ శ్రీసురసురానందాచార్యజీ కే రూపమేం మునియోం మేం శ్రేష్ఠ శ్రీనారదజీ హీ వైశాఖ శుక్ల కీ నవమీ శ్రీజనకీ నవమీ తిథి గురువార ఏవం వృష లగ్న మేం (వైఖమ, లఖనఊ మేం) సమవారిత హోంగే ।

శుక్రే వరుణ భే యోగే శీలరత్నాకరో మహాన్ ।

మన్త్రమన్తార్థసన్నిష్ఠో గురుభక్తిపరాయణః ॥ ౩౨॥

తస్యామేవ తులాలగ్నే తాదృశిన్దరివోగ్రధీః ।

శమ్భురేవ సుఖానన్దః పూర్వాచార్యార్థనిష్ఠకః ॥ ౩౩॥

అర్ధ శతభిషా నక్షత్ర సే యుక్త తులా లగ్న మేం వైశాఖ శుక్ల నవమీ - శ్రీజానకీ నవమీ కే దిన మేం శీల కే సముద్ర శిష్య కే అజ్ఞానరూప అన్ధకార కో దూరకర జ్ఞానరూప ప్రకాశ కో ప్రదాన కరనే వాలే గురుదేవ జగద్గురు శ్రీరామానందాచార్యజీ కీ సేవా మేం పరాయణ చస్రమా కే సమాన తీక్షణ బుద్ధి వాలే భగవాన శ్రీ ఆనందభాష్యకార ఏవం పూర్వాచార్యోం కే సత్ సిద్ధాంత మేం దృఢ నిష్ఠా వాలే శ్రీరామమస్త్ర ఏవం అన్య మస్త్రార్థోం కే విచార మేం సదా సంలగ్న శ్రీశంకరజీ హీ శ్రీసుఖానందాచార్యజీ కే రూపమేం అవతరిత హోకర ప్రసిద్ధ హోంగే ।

వ్యతిపాతేనురాధాభే శుక్రే మేషే గుణాకరే ।

వైశాఖశుక్లపక్షస్య తృతీయాయాం మహామతిః ॥ 3౪॥

కుమారోనరహరియానన్దో జాత ఉదారధీః ।

వర్ణాశ్రమకర్మనిష్ఠః శుభకర్మరతః సదా ॥ 3౫॥

అర్ధ- శ్రీనరత్కుమారజీ వైశాఖ శుక్ల తృతీయా శుక్రవార అనురాధా నక్షత్ర ఏవం వ్యతిపాత యోగ తథా గుణాకర మేష లగ్న మేం మహాబుద్ధిశాలీ వర్ణాశ్రమ సమ్పన్నీ ధర్మ కర్మ మేం పరమనిష్ఠ వాలే శ్రీరామజీ కీ ఆరాధనా ఆది శుభ కర్మోం మేం సర్వదా లగే రహనే వాలే శ్రీనరహరియానందాచార్యజీ కే రూపమేం అవతరిత హోకర ప్రసిద్ధ హోంగే ।

వైశాఖకృష్ణసప్తమ్యాం మూలే పరిఘసంయుతే ।

బుధే కర్కేఽథకపిలోయోగానన్దో జనిష్యతి ॥ 3౬॥

అర్ధ- శ్రీకపిలమునిజీ వైశాఖ కృష్ణ సప్తమీ మూల నక్షత్ర ఏవం పరిఘయోగ కర్క లగ్న ఔర బుధవార కో శ్రీ యోగానందాచార్యజీ కే రూపమేం అవతరిత హోకర ప్రసిద్ధ హోంగే ।

యోగనిష్ఠో మహాయోగీ సత్సేవితపదామ్బుజః ।

సదావైష్ణవధర్మాణాముపదేశపరాయణః ॥ 3౭॥

మనుః పీపాభిదోజాత ఉత్తరాఫాల్గునీయుజి ।

పూర్ణిమాయాం ధ్రువే వైత్ర్యాం ధనవారే బుధస్య చ ॥ 3౮॥

అర్ధ-శ్రీమనుజీ ఉత్తరాఫాల్గునీ నక్షత్ర ధ్రువయోగ ధన లగ్న మేం వైత్ర మాస కీ పూర్ణిమా తిథి బుధవార కే దిన సదా యోగ సాధనా మేం రహనే వాలే మహాయోగీ సత్పురుషోం సే సేవిత చరణకమల వాలే తథా సర్వదా శ్రీవైష్ణవధర్మ కే ఉపదేశ మేం తత్పర శ్రీపీపాచార్యజీ కే రూపమేం అవతరిత హోకర ప్రసిద్ధ హోంగే ।

నిష్ఠా తదీయకైక్కర్యే సతస్తస్య మహాత్మనః ।

నక్షత్రే శశ్చిదైవత్యే చైత్రకృష్ణాష్టమీ తిథౌ ॥ 3౯॥

ప్రహ్లాదోఽపి కవిరస్తు కుజే సింహే చ శోభనే ।

జాతో వేదాస్తసన్నిష్ఠః క్షేత్రవాసరతః సదా ॥ ౪౦॥

అర్థ-శ్రీప్రహ్లాదజీ భీ మృగశిరా నక్షత్ర శోభన యోగ ఏవం సింహలగ్న మేం చైత్ర కృష్ణ అష్టమీ మంగలవార కో శ్రీకబీరజీ కే నామ సే అవతరిత హోంగే తథా వే సదా తీర్థోం మేం నివాస రత రహేంగే ఏవం వేదాస్త ఆది సభీ శాస్త్రోం మేం దృఢ నిష్ఠా వాలే హోంగే ఔర వే జగద్గురు శ్రీరామానందాచార్యజీ కీ సేవా మేం సర్వదా దత్తచిత్త హోకర శ్రీరామకబీరాచార్యజీ కే నామ సే సంసార మేం ప్రసిద్ధ హోంగే ।

భావానన్దోఽథ జనకో మూలే పరిఘసంయుతే ।

వైశాఖకృష్ణషష్ఠ్యాస్తుకర్కచన్ద్రజనిష్యతి ॥ ౪౧॥

అర్థ- శ్రీజనకజీ మూల నక్షత్ర పరిఘయోగ కర్క లగ్న మేం వైశాఖ కృష్ణ షష్ఠీ సోమవార కో శ్రీభావానన్దజీ కే రూపమేం అవతరిత హోంగే, వే మహాబుద్ధిశాలీ మహాత్మా-పరతత్త్వ చిన్తన మేం సంలగ్న ఏవం సర్వదా సర్వేశ్వర శ్రీరామజీ కీ సేవా మేం తత్పర శ్రీభావానందాచార్యజీ కే నామ సే జగత మేం ఖ్యాతి ప్రాప్త కరేంగే ।

రామసేవాపరోనిత్యం స మహాత్మా మహామతిః ।

భీష్యః సేనాభిధో నామ తులాయాం రవివాసరే ॥ ౪౨॥

ద్వాదశ్యాం మాఘకృష్ణే తు పూర్వభాద్రపదే చ భే ।

తదీయారాధనేసక్తో బ్రహ్మయోగే జనిష్యతి ॥ ౪౩॥

అర్థ- శ్రీభాష్యజీ పూర్వభాద్రపద నక్షత్ర బ్రహ్మయోగ తులా లగ్న మేం మాఘకృష్ణపక్ష కీ ద్వాదశి ఏవం రవివార కో శ్రీసేనజీ కే నామ సే అవతరిత హోంగే వే భగవాన్ తథా భగవద్భక్తోం కీ సేవా మేం సదా తల్లీన రహేంగే ఔర శ్రీసేనదాసజీ కే నామ సే ప్రసిద్ధ హోంగే ।

శ్రీమాఘస్యాసితాష్టమ్యాం వృశ్చికే శనివాసరే ।

ధనాభిధోవలిః సాక్షాత్పూర్వాషాఢయుతే శివే ॥ ౪౪॥

వరో భక్తిమతాం జాతస్తదీయారాధనే రతః ।

సదాచారపరో ధీమాన్ గురుపాదామ్బుజార్చకః ॥ ౪౫॥

అర్థ-సాక్షాత్ శ్రీబలిజీ హీ పూర్వాషాఢో నక్షత్ర శివయోగ ఏవం వృశ్చిక లగ్న మేం మాఘకృష్ణ అష్టమీ శనివార కో శ్రీధనాజీ కే నామ సే అవతరిత హోంగే వే బుద్ధిమాన్ భక్తిమాన్ పురుషోం మేం శ్రేష్ఠ భగవద్భక్తోం కీ ఆరాధనా సేవా కరనే మేం సదా తత్పర సదాచారోం కే పాలన మేం సదా నిరత ఏవం గురుదేవ జగద్గురు శ్రీరామానందాచార్యజీ కే

శ్రీచరణకమలోం కే ఆరాధన కరనేవాలే హోంగే తథా శ్రీధనాదాసజీ ఇస నామ సే లోక ప్రసిద్ధ హోంగే ।

తత్త్వజ్ఞో గాలవానన్తో జాత ఏకాదశీతిథౌ ।

చైత్రే చైయాసకిశ్చంద్రే కృష్ణే లగ్నై వృషే శుభే ॥ ౪౬ ॥

సర్వదాజ్ఞాననిష్ఠోఽయముపదేశపరాయణః ।

వేదవేదాన్తనిరతో మహాయోగీ మహామతిః ॥ ౪౭ ॥

అర్థ- శ్రీరామతత్త్వ కో జాననే వాలే శ్రీవ్యాసనన్దన శుకమునిజీ శుభయోగ వృష లగ్న చైత్ర కృష్ణపక్ష కే ఏకాదశీ తిథి సోమవార కో శ్రీగాలవానన్దజీ కే రూపమేం అవతరిత హోంగే, వే మహాయోగీ మహాబుద్ధి వాలే ఏవం వేద తథా వేదాన్త మేం రత ఔర తత్త్వ జ్ఞాననిష్ఠ ఏవం సర్వదా జీవోం కో శ్రీరామతత్త్వ కా ఉపదేశ కరనే మేం తత్పర రహేంగే ఏవం శ్రీగాలవానన్దాచార్యజీ కే రూపమేం జగద్ ప్రసిద్ధ హోంగే ।

చైత్రశుక్లద్వితీయాయాం శుక్రే మేషేఽథ హర్షణే ।

యమ ఏవ రమాదాసస్తాష్ట్రే ప్రాదుర్భవిష్యతి ॥ ౪౮ ॥

పాలనం చైష్టవాజ్ఞానాం కుర్వన్నిత్యమతన్వితః ।

ధర్మమేవాచరన్తోకే ధర్మాధీశ ఉదారధీః ॥ ౪౯ ॥

అర్థ- శ్రీయమరాజజీ చిత్రా నక్షత్ర హర్షణ యోగ మేష లగ్న మేం చైత్ర శుక్ల ద్వితీయా శుక్రవార కో శ్రీరమాదాసజీ కే రూపమేం అవతరిత హోంగే, వే ఉదార బుద్ధివాలే శ్రీరమాదాసజీ అతి సావధానీ సే ఆలస్య రహిత హోకర శ్రీచైష్టవాచార్య గురుదేవ జగద్గురు శ్రీరామానందాచార్యజీ కీ ఆజ్ఞాఓం కా పాలన కరతే పుయే సర్వేశ శ్రీరామజీ కీ ఆరాధనా తథా శ్రీచైష్టవధర్మ పాలన ఏవం సన్తోం కీ ఆరాధనా కర శ్రీరమాదాస-రైదాస యా రవిదాసజీ ఆది నామోం సే సంసార మేం ప్రసిద్ధ హోంగే ।

చైత్ర శుక్లత్రయోదశ్యాం గురౌ కర్కే ధ్రువాన్వితే ।

ఉత్తరాఫాల్గునీ సంజ్ఞే జాతా పద్మావతీ సతీ ॥ ౫౦ ॥

శ్రీమదాచార్యసన్నిష్ఠా సా పద్మవాపరా సదా ।

ధర్మజ్ఞా ధర్మనిరతా గురుభక్తి పరాయణా ॥ ౫౧ ॥

అర్థ- ఉత్తరా ఫాల్గునీ నక్షత్ర ధ్రువయోగ కర్క లగ్న మేం చైత్రశుక్ల త్రయోదశీ గురువార కో శ్రీపద్మావతీజీ అబ తరిత హోంగే, వే జగదాచార్యశ్రీ మేం దృఢనిష్ఠా వాలీ ధర్మతత్త్వ కో జాననే వాలీ శ్రీచైష్టవధర్మ మేం సర్వదా తత్పర ఏవం సర్వదా గురుభక్తి పరాయణతా కే కారణ దూసరీ పద్మాజీ కే సమాన ప్రసిద్ధ హోంగే ।

ఏవమేతాద్భుతైస్త్వైః శిష్యైస్త్వద్వదశభిర్మహాన్ ।

శోభిష్యత్యర్చితోదేవ్యాపదావవ్యా చ సస్తతమ్ ॥ ౫౨ ॥

అర్థ- ఇసప్రకార బ్రహ్మ ఆది దేవో సే ఉత్పన్న ఉన-ఉన శ్రీ అనంతానందాచార్యజీ ఆది బారహ మహాభాగవతో ఏవం శ్రీపద్మావతీజీ ఆది అన్య అనేక సాధక శ్రీవైష్ణవ సముదాయ సే సర్వదా పూజిత సేవిత హోకర శ్రీసమ్ప్రదాయ కే మహాన ప్రధాన ఆచార్య జగద్గురు శ్రీరామానందాచార్యజీ సతత శోభిత హోంగే ।

శ్రీమానాచార్యవర్యోఽయం రామానందో మహామతిః ।

శిష్యోపశిష్యైరన్వైశ్చ శోభితోఽహర్నివం భువి ॥ ౫౩ ॥

అర్థ- మహాన బుద్ధి వాలే శ్రీమాన్ స్వామీ రామానందాచార్యజీ జో కి సభీ ఆచార్యోం మేం శ్రేష్ఠ హైం పృథీవీ పర శిష్యోం ఏవం ఉప-శిష్యోం తథా అన్యోం కే సాధ దిన-రాత శోభిత హోంగే ।

పూజ్యో ధ్యేయశ్చ జగతాం రామరూపో జగద్గురుః ।

హేతుః కల్యాణమార్గస్య శుభదోఙ్ఘానదోఽనిశమ్ ॥ ౫౪ ॥

అర్థ- “రామానందః స్వయం రామః ప్రాదుర్భూతో మహితలే” ఇస వైశ్వానరసంహితా కే వచనానుసార సాక్షాత్ శ్రీరామజీ కే అవతార జగద్గురు శ్రీరామానందాచార్యజీ సర్వేశ శ్రీరామవన్ద్యజీ కే సమాన హి కల్యాణ మార్గ సాయుజ్య ముక్తి కే కారణ ఏవం నిరన్తర శుభద-వేద వేదాన్తాది కా ఆనందభాష్యోం ద్వారా తత్త్వజ్ఞాన కే ఉపదేశ దేనేవాలే ఔర సంసార మేం సాధకోం కే ధ్యేయ జ్ఞేయ ఏవం పూజ్య కే రూపమేం ప్రసిద్ధ హోంగే ।

యస్య దర్శనమాత్రేణ స్మరణేన సదా ఊితౌ ।

నామ వ్యాహరణాద్దీనా నరా ముక్తా న సంశయః ॥ ౫౫ ॥

అర్థ- ఇస పృథీవీ మేం ఉన శ్రీరామరూప జగద్గురు శ్రీరామానందాచార్యజీ కా సదా దర్శనమాత్ర సే యా స్మరణ మాత్ర సే అథవా నామ లేనే మాత్ర సే హీన-పాపాచార పరాయణ మనుష్యవర్గ ముక్త హో జాయేంగే ఇసమేం సంశయ కా స్థాన నహిం ।

యదీయమతమాలమ్యు మస్త్రమస్త్రార్థభూషితమ్ ।

భూష్యతే భూరియం లోకై రాజితైర్మునివృత్తిభిః ॥ ౫౬ ॥

అర్థ- జగద్గురు శ్రీరామానందాచార్యజీ సే ప్రచారిత-ప్రసారిత సనాతన వైదిక విశిష్టాద్వైత మత జో కి వేద మన్త్రోం ఏవం వాస్తవిక మస్త్రార్థోం సే విభూషిత హై ఉనకా ఆలమ్బన-ఆశ్రయ లేకర మునివృత్తి వాస్తవిక తత్త్వోం కే మననశీల ఆచరణ వాలోం సే సుశోభిత లోకోం సే యహ భారత భూమి భూషిత హోగీ ।

శరచన్ద్రాయతే లోకే కీర్తిర్యస్య మహాత్మనః ।

విశదా పావనీ పుణ్యా శ్రృణ్వతాం పాపనాశినీ || ౫౬||

అర్థ- ఉన మహామనా జగద్గురు శ్రీరామానందాచార్యజీ కీ సారే సంసార కో ధవలిత కర దేనేవాలీ పాపోం కా నాశ కరనేవాలీ అతి ఉజ్జ్వల పవిత్ర కీర్తి శ్రవణ కరనే వాలోం కే పాపోం కా నాశ కరోగీ ఏవం శరద కాల కే చన్ద్రమా కే సమాన సభీ కో ఆనన్ద దేనేవాలీ హోగీ ।

హరిభక్తిప్రదా నృణాం తథా జ్ఞానప్రకాశినీ ।

మోహాన్ధకారసజ్జప్రధ్వంసినీ శుభదాయినీ || ౫౭||

అర్థ- ఏవం వహ ఆచార్య శ్రీ కీ కీర్తి సాధక మనుష్యోం కో శ్రీరామచన్ద్రజీ కీ భక్తి కో ప్రదాన కరనేవాలీ తథా జ్ఞాన కా ప్రకాశ కరనేవాలీ ఏవం మోహరూప అన్ధకార కే సమూహ కో సమూల నాశ కరనేవాలీ ఔర కల్యాణ కో ప్రదాన కరనేవాలీ హోగీ ।

స ఏష భగవద్రూపో ధర్మో విగ్రహవానివ ।

ద్విషతానిహ దుర్ధర్షః సేవనీయః సతాం సదా || ౫౮||

అర్థ- 'తప్తకాఞ్చనసంకాశో రామానన్దః స్వయం హరిః' "పారం కర్తుం హి ధర్మాత్మా రామానన్దః స్వయం స్వభూః" "రామానన్దః స్వయం రామః ప్రాదుర్భూతో మహీతలే" ఇత్యాది వైశ్వానర పాఞ్చరాత్రాగమ సే బోధిత ఇన భూమణ్ణల మేం ప్రఖ్యాత సాక్షాత్ శ్రీరామజీ కే అవతార జగద్గురు శ్రీరామానందాచార్యజీ హైం అతః వే "రామో విగ్రహవాన్ ధర్మః" సర్వేశ్వర శ్రీరామజీ సాక్షాత్ ధర్మ శరీర వాలే హైం యానీ ధర్మ హీ శ్రీరామజీ కా శ్రీ విగ్రహ-శరీర హై, ఇన మహర్షి వచనానుసార ధర్మ విగ్రహ రూప శ్రీరామజీ కే అవతార జగదాచార్యజీ భీ ధర్మ విగ్రహ శరీర వాలే హీ హైం అతః శ్రీదశరథనన్దనజీ కే సమాన భగవన శ్రీ ఆనన్దభాష్యకార భీ ఇన సంసార మేం అనాది వైదిక విశిష్టాద్వైత సిద్ధాన్త విరోధియోం కే లియే దుర్ధర్ష అదమ్య అపరాజిత ఏవం సద్ధర్మ సత్కర్మ సాధనానన్య సజ్జన పురుషోం కే లియే సదా సేవనీయతయా ప్రసిద్ధ హోంగే ।

తజ్జన్మమాసర్ణతిథౌ తదీయైస్తదీయజన్మోత్సవముత్సవోత్సుకైః ।

విధేయమేవమృతివర్షముత్తమంవిధానవిజ్ఞేర్విధినా హి వైష్ణవైః || ౬౦||

అర్థ- 'ఆచార్యదేవోభవ' ఇన వేద వచన కే అనుసార అపనే ఆరాధ్య ఇష్ట దేవ కే సమాన హీ అపనే సమ్ప్రదాయ కే ప్రధాన ఆచార్యజీ కా ప్రాకట్యోత్సవ విశేష సమారోహ కే సాధ మనానే కా శాస్త్రీయ విధాన హై అతః శ్రీవైష్ణవోం కో శ్రీఆనన్దభాష్యకారజీ కీ అవతార తిథి మాఘకృష్ణ సప్తమి కో ఆచార్యజీ కా అవతారోత్సవ విశేష ఉత్సాహ కే సాధ పూజావిధి మేం నిపుణ శ్రీవైష్ణవ సే సవిధి పూజా సమ్పాదన కరవా కర శ్రీరామానన్దీయ శ్రీవైష్ణవోం కో ప్రతి వర్ష జగదాచార్యశ్రీ కే అవతార మాస పక్ష నక్షత్ర యుక్త తిథి కే దిన ఉత్తమ ప్రకార సే ఆచార్యజీ కా అవతారోత్సవ సమ్ప్రన్న కరనా చాహియే ।

పూజోపహారైరుచ్చైర్యథోచితం దేవం సమభ్యర్చ్యసశిష్యసజ్జమ్ ।

వాద్యైర్మృదంగాదిభిరద్ధతైః పరైర్మృత్యైస్తథాగీతవరైః ప్రసాదయేత్ ॥ ౬౧॥

అర్థ- ఆచార్య శ్రీ కీ దేశకాలానుసార యథోపలబ్ధ పూజా కే సామగ్రీ సే శ్రీఆనందానందాచార్యజీ ఆది బారహా శిష్య సమూహోం కే సాథ ఆగే బతాయే ఏధి కే అనుసార, భగవాన ఆనందభాష్యకార జీ కీ పూజా కరకే మృదంగ ఆది అద్భుత శ్రేష్ఠ వాద్యోం శాస్త్రీయ మర్యాదా యుక్త నృత్య ఏవం ఆచార్య కీర్తి బోధన పరక శ్రేష్ఠ గీత-శ్లోక పాఠ సుందర స్తుతి ఆచార్యమహిమ్నుస్తవ కే గానోం సే ఆచార్య శ్రీ కో ప్రసన్న కరేం ।

తదీయజన్మోత్సవసత్కథాభిస్తత్తోషహేతుస్తుతిభిస్తథైవ ।

అన్యైస్తదీయాచరితైవ్రతాదిభిర్నిస్తస్మిరేవజ్గురుభక్తితత్పరైః ॥ ౬౨॥

అర్థ- జగద్గురు శ్రీరామానందాచార్యజీ కీ ఆరాధనా మేం తత్పర శ్రీవైష్ణవోం కో నిద్రా-ఆలస్య సే రహిత హోకర కే భగవాన శ్రీఆనందభాష్యకార జీ కే జన్మ-అవతార సమృద్ధి సత్కథా సే ఏవం ఆపకే తోష కే కారణభూత సుందర స్తుతియోం సే తథా ఆచార్య శ్రీ సే ఆచరిత వ్రతోం కే ఆచరణ సే ఔర ఆచార్యజీ సే ఉపదిష్ట జ్ఞాన కే శ్రవణ సే ఏవం ఆపకీ దిగ్విజయ యాత్రా వ తీర్థాటనాది కీ వార్తా కే శ్రవణ సే ఆచార్యశ్రీ కో సస్తుష్ట కరేం ।

ఏవం స కుర్వన్ విధిత్పదర్చనం తత్తోషహేతుఞ్చ మహోత్సవం బుధః ।

నిరాలసోభక్తియుతోలభేతస్వాభీష్టసిద్ధిం మహతీం న సంశయః ॥ ౬౩॥

అర్థ- పూర్వోక్త విధాన సే ఆచార్యజీ కీ ఆరాధనా కరనే వాలా బుద్ధిశాలీ ఆరాధక భక్తి యుత ఏవం ఆలస్య రహిత హోకర కే శ్రీ ఆనందభాష్యకారజీ కా సన్తోష కా హేతు ఉనకీ సవిధి అర్చనా తథా మహోత్సవ కో కరనే సే బడః అభిలషిత సిద్ధి కో ప్రాప్త కరలేగా ఇనమేం సంశయ నహిం హై ।

నిశమ్య తద్వాక్యమథోమహాత్మనోమునేః ప్రహృష్టః కలశోద్భవస్య ।

మునిఃసుతీక్ష్ణః ససుతీక్ష్ణబుద్ధిర్విధిఞ్చప్రప్తా హి తదర్చనే పునః ॥ ౬౪॥

అర్థ- కుంభ సే ఉదూర్భత మహాన్ ఆత్మా వాలే మునీశ్వర శ్రీఅగస్త్యజీ కే పూర్వోక్త శ్రీఆచార్యజీ కే అవతార ఏవం పూజన సమృద్ధి వచనోం కో సుననే కే బాద తీక్ష్ణ బుద్ధి వాలే మునీ శ్రీసుతీక్ష్ణజీ అతి ప్రసన్న హుయే, అనన్తర జగద్గురు శ్రీరామానందాచార్యజీ కే పూజా కా విధాన జాననే కే లియే విసమ్రభావ సే ప్రశ్న కియే ।

ఇతి శ్రీమద్ మూల అగస్త్యసంహితాయామగస్త్యసుతీక్ష్ణసంవాదే భవిష్యఖణ్డే శ్రీరామానందాచార్యవతారోపాఖ్యానం నామ ద్వాత్రింశదుత్తరశతతమోఽధ్యాయః ॥

౧౩౨॥

తృతీయోఽధ్యాయః

తజ్జన్మ పావనం పుణ్యం కథితం పరమం త్వయా ।

తదర్చనవిధిం మహ్యం వక్తుమర్హస్యథాధునా ॥ ౧॥

అర్థ - శ్రీఅగస్త్యజినే శ్రీసుతీక్ష్ణజినే సాదర నివేదన కరతే హైం-హే మునీశ్వర ! ఆపనే అనుగ్రహ కరకే, జగద్గురు శ్రీరామానందాచార్యజినే కా పరమ పవిత్ర ఏవం పరమ పుణ్య కో బంధం వాలా అవతార సమృద్ధి కథా కా వర్ణన కియా, అబ ఉన ఆచార్యశ్రీ కే అర్చన పూజా కీ విధి కో భీ ముర్ఖు పర అనుకంపా కర ఉపదేశ కరేం ।

జగతాముపకర్తా త్వం దయాలుర్ధ్విమతామ్వరః ।

సమభ్యర్చ్య జనా యేనాచార్యం శ్రేయః సమాప్నయః ॥ ౨॥

అర్థ - కారణ కి ఆప బుద్ధిమానో మేం శ్రేష్ఠ హైం తథా జగత్ కా ఉపకార కరనే వాలే హై ఏవం దయాలు హైం ఇసలియే జిన విధాన నే ఆచార్య చరణ కీ పూజా కరకే సాధకజన శ్రేయః సాయుజ్య ముక్తి కో ప్రాప్త కర సకేం ఉన విధాన కా ఉపదేశ కరేం ।

శ్రూయతామితి చామస్త్య కథయిష్యతి కుమ్భజః ।

అముఖం బత్తులాకారం ద్వాదశదలసంయుతమ్ ॥ 3॥

సువ్యక్తం తైర్దలైర్వక్తైర్దర్శనీయం సుశోభనమ్ ।

తస్మధ్యే కర్ణికాయాస్తు యస్త్రషట్కోణమాలిఖేత్ ॥ ౪॥

అర్థ - ఇసకే బాద శ్రీఅగస్త్యజినే సుతీక్ష్ణజినే కహా కి అబ ఆప ఉన విధి కో సునియే, పహలే ౧౨ దల వాలా కమల గోలాకార బనావేం । ఉన దలోం కో దేఖినే యోగ్య ఏవం సుందర శోభాయమాన ప్రకట కరేం (బనావేం) ఉసకే బీచ మేం కర్ణికా కే ఊపర షష్టకోణ కా యస్త్ర లిఖేం ।

తత్రాచార్యవరం దేవం రామానందముదారధిః ।

విన్యసేత్ సాఙ్గమర్కాభం తం దివ్యగుణశాలినమ్ ॥ ౫॥

అర్థ - ఉదార బుద్ధి వాలే ఆచార్య శ్రీ కే పూజక వ్యక్తి కో ఉన కమల దల కే మధ్యేస్థిత ఛః కోణ వాలే యస్త్ర కే బీచ మేం దయా దాక్షిణ్యాది అనేక దివ్యగుణోం నే సుశోభిత సూర్యదేవ కే సమాన ప్రకాశ వాలే అంగ శ్రీఅనంతానందాచార్య జిన ప్రభృతి బారహ శిష్యోం కే సాధ ఆచార్య ప్రవర దివ్య సర్వగుణగణోం నే అలంకృత జగద్గురు శ్రీరామానందాచార్యజినే కో స్థాపిత కరేం ।

సపూర్వదిశమారభ్య దలేషు క్రమశో న్యసేత్ ।

అనన్తానన్దముఖ్యాన్స్తాన్ ద్వాదశాదిత్యసన్నిభాన్ ॥ ౬ ॥

అర్థ- ఆరాధక పురుష మధ్య మేం ఆచార్యశ్రీ కో పధారనే కే బాద పూర్వ దిశా కే క్రమానుసార బారహ సూర్య కే సమాన దివ్య తేజ సే లోకోపకారక ముఖ్య శిష్య శ్రీఅనన్తానన్దాచార్య జీ కే సాధ కమల కే ఏక ఏక కేశర పర అన్య గ్యారహ శిష్యోం కో భీ పధరావే ।

యన్త్రమేవం సుసమ్పాద్య తదర్థనపరాయణః ।

పూజయేత్తత్ర తాన్పూర్వనర్హపాద్యాదిభిర్వరైః ॥ ౭ ॥

పూజోపహారైః సకలైర్భక్త్యా పరమయాయుతః ।

ఏకాగ్రమానసో భూత్వా తమేవ మనసా స్మరన్ ॥ ౮ ॥

అర్థ-పూర్వ మేం వర్ణిత క్రమ సే పూజా యన్త్ర కో అచ్చి తరహ సే తైయార కరకే ఆరాధనా కరనే వాలే వ్యక్తి కో పరమ భక్తి సే యుక్త హోకర మనకో ఏకాగ్ర కరకే అపనే ఆరాధ్య జగదాచార్య శ్రీ కే పూజన మేం తత్పర హో ఉన్తిం ఆచార్య శ్రీ కో మన సే స్మరణ కరతా హుత ఉన యన్త్ర మేం సభీ ద్వాదశ శిష్యోం కే సహిత శ్రీ ఆనన్దభాష్యకార జీ కా సమ్పూర్ణ పాద్య అర్హ్య ఆది శ్రేష్ఠ షోడశోపచార సాధనోం ౧- ఆవాహన ౨-ఆసన ౩-పాద్య ౪-అర్హ్య ౫- ఆచమనీయ ౬-స్నాన ౭-వన్త్ర ౮-యజ్ఞోపవీత ౯ గన్ధ ౧౦-పుష్ప ౧౧-ధూప ౧౨- దీప ౧౩-వైవేద్య ౧౪-నిరాజ ౧౫ పుష్పాంజలి ౧౬-ప్రదక్షిణా నమస్కారోం సే పూజన కరనా చాహియే ।

నమః ఆచార్యవర్యాయ రామానందాయ ధీమతే ।

మోక్షమార్గప్రకాశాయ చతుర్వర్గం ప్రదాయ చ ॥ ౯ ॥

అర్థ- అనన్తర పూజక కో సభీ ఆచార్యోం మేం శ్రేష్ఠ, బుద్ధిశాలి ఏవం సాయుజ్య మోక్ష కే మార్గ కో ప్రకాశిత కరనేవాలే తథా ధర్మ అర్థ కామ ఏవం సాయుజ్య మోక్షరూప చారోం పురుషార్థోం కో ప్రదాన కరనే వాలే శ్రీరామానందాచార్యజీ కో సాదర నమస్కార హై ।

ఇతిమన్త్రవిధానేన సమర్చేద్విధినార్చకః ।

అర్హ్యపాద్యాదిభిస్సైన్ద్రగ్ధనపుష్పాక్షతైః ఫలైః ॥ ౧౦ ॥

వైవేద్యైరుత్తమైః శ్రేష్ఠఃషడ్వైః సుమనోహరైః ।

తామ్బూలైర్దక్షిణాభిస్తం తోషయేన్పుత్యగీతిభిః ॥ ౧౧ ॥

అర్థ- ఆచార్యశ్రీ కీ ఆరాధనా కరనే వాలా సాధక ఊపర బతాయే అనుసార “ఓం నమః ఆచార్యవర్యాయ శ్రీరామానందాచార్యాయ” ఇన మన్త సే పాద్య అర్హ్య గన్ధ పుష్ప అక్షత ఫల ఛరస యుక్త మనోహర ఉత్తమ వైవేద్య తామ్బూల ఏవం దక్షిణా ఆది ఉన ఉన ఉత్తమ

సామగ్రియోం సే సవిధి ఉన జగదాచార్య శ్రీ కా పూజన కరే అనన్తర నృత్య గాన స్తుతి కవచ ప్రభృతి కీ పాఠ ప్రార్థనా ఆది సే ఉహం సస్తుష్ట కరేం ।

ఏవం దలేషు శిష్యాంస్తాన్ పూజయేదమలాత్మనా ।

ప్రణవాదిచతుర్థ్యన్తనామమస్తైర్విధానతః ॥ ౧౨॥

అర్థ ఇన ప్రకార కమల కే దలోం మేం స్థిత ఉన సభీ మహాత్మాఓం కా పూజన చతుర్థాన్త నామ రూప ప్రణవాది మస్త్రోం సే విధి పూర్వక పూజా కరేం । జ్ఞేస్- (ఓం నమో అనన్తానన్దాయ) అథవా (అంఅనన్తానన్దాయ నమః) ।

స్తువీత స్తుతిభిర్దేవం సశిష్యం భక్తితత్పరః ।

జ్ఞానవిజ్ఞానదీపం తముదారయశసం ప్రభుమ్ ॥ ౧౩॥

అర్థ-పూజా విధాన సమృన్న హో జానే పర సాధక అతి భక్తి భావనా సే జ్ఞాన ఏవం విజ్ఞాన కో ప్రకాశిత కరనేవాలే సర్వ సమర్థ దీప స్వరూప తథా ఉదార హృదయ వాలే ఏవం యశస్వీ దేవ జగద్గురు శ్రీరామానందాచార్యజీ కీ సభీ బారహా శిష్యాం కీ స్తుతి కరేం ।

జగద్గురో నమస్తేఽస్తు హరయే విశ్వబంధవే ।

మోక్షమార్గప్రకాశాయ ప్రణతార్తిహరాయ తే ॥ ౧౪॥

అర్థ-హే జగత్ కే గురుజీ ! హే సర్వపాప కో హరణ కరనే వాలే ! హే విశ్వ కే హిత కరనేవాలే ! హే సాయుజ్య మోక్ష కే మార్గ కా ప్రకాశక ! హే శరణ మేం ఆయే జీవోం కే దుఃఖోం కా నాశ కరనేవాలే ! ఆపకో ఇన సేవక కా నమస్కార-సాదర దణ్ణవత్ ప్రణామ హై, వహా స్వీకార కరేం ।

స పార్షదాయ సాంజ్ఞాయ సదా పావనకీర్తయే ।

నమస్తేఽగాధబోధాయ ప్రణతాభీష్టదాయినే ॥ ౧౫॥

అర్థ- శ్రీఅనన్తానన్దాచార్యజీ ఆది పార్షదోం తథా ఉపాచార్య ద్వారాచార్య ప్రభృతి అంగోం కే సాధ సదా విరాజమాన ఏవం లోగోం కో పవిత్ర కరనేవాలీ కీర్తి వాలే తథా అగాధ తత్త్వబోధ వాలే ఔర ప్రణత-శరణ మేం ఆయే జనోం కో అభీష్ట పదార్థ దేనేవాలే హే అనన్త మహాపురుష ! ఆచార్య ప్రవర ! ఆపకో సాదర నమస్కార హై ।

సత్యవ్రతాయ శాన్తాయ దాన్తాయ జగదాత్మనే ।

నమోఽనన్తాయ మహతే నిర్జితాశేషవిద్విషే ॥ ౧౬॥

అర్థ- మన బుద్ధి అహంకార ఏవం చిత్త ఇన చారోం కో వశ మేం రఖకర సాధనా మేం వ్యావృత శాన్త స్వరూప ఏవం ఇన్ద్రియోం కో వశ మేం రఖకర కార్యదక్ష తథా సత్య వ్రత ఔర జగత్ కే ఆత్మా స్వరూప ఏవం అనన్త రూపనే స్థిత హోకర సర్వజన పూజనీయతా

కో ప్రాప్త తథా సనాతన శ్రీవైష్ణవధర్మ కే విరోధీ సమస్త వ్యక్తియోం కో జితనే వాలే
ఆనందభాష్యకార ఆచార్య శ్రీ కో అనేక బఖర సాదర నమన హై ।

విధృతజ్ఞానముద్రాయ యోగినే యోగశాలినే ।

నమస్తేఽస్తు దయాసింధో జగజ్జన్మాదహేతవే ॥ ౧౭॥

అర్థ- జ్ఞానముద్రా ధారణ కర యోగ సాధనా మేం తల్లిన ఏవం పారమార్థిక యోగ సాధనా
నే సుశోభిత సంసార కే జన్మ స్థితి ఏవం సంహార కే కారణరూప హే దయా కే సముద్ర
స్వరూప ఆచార్య ప్రవర ఆపకో సాదర వందన హై ।

భీమే భవార్ణవేఽనన్యః శరణః పతితః ప్రభో ।

పాదపద్మద్వయం తేఽహం వ్రజామి శరణం సదా ॥ ౧౮॥

అర్థ- హే సర్వజనోద్ధారణ సమర్థ ఆచార్య ప్రవర ! మైం భయంకర సంసార స్వరూప
సముద్ర మేం పడఁ్ పూజా పూజా, మేరా ఆపకో ఘోడఁ అన్య కోఈ భీ రక్షక నహిం
హై ఇసలియే మైం ఆపకే శ్రీవరణకమలోం కా శరణ గ్రహణ కరతా హూఁ । శరణాగత కో
సర్వదా కే లియే అభయ ప్రదాన కరనేవాలే ప్రభో ! మేరీ రక్షా కరేం ।

ఇత్యభిష్టాయ తం ధీమాన్ దద్యాత్పుష్పాష్టాళిం ముదా ।

ప్రణమేద్దణ్డవద్భూమౌ సాష్టాఙ్గం విధివత్తతః ॥ ౧౯॥

అర్థ- బుద్ధిమాన్ సాధక కో పూర్వోక్త ప్రకార నే ప్రసన్నతా పూర్వక ఆచార్యశ్రీ కీ స్తుతి
కరకే ఆచార్య శ్రీ కే శ్రీచరణోం మేం పుష్పాష్టాళి అర్పిత కరనా చాహియే ।

అథజన్మకథాన్ తస్య శ్రృణుయాత్ పాపనాశినీమ్ ।

గదతాం శ్రృణ్వతామాశు విశదాం తాం శుభప్రదామ్ ॥ ౨౦॥

అర్థ- ఆచార్య శ్రీ కో దణ్డవత్ ప్రణామ కరనే కే బాద కహనే వాలే ఏవం సుననే వాలే దోనోం
కే హీ పాపాం కా నాశ కరనేవాలి ఏవం శీఘ్ర హీ శుభ ఫలోం కో ప్రదాన కరనేవాలి జగద్గురు
శ్రీరామానందాచార్యజీ కీ వివిధ ప్రకార కీ విశద్ అవతార కథాఁ కో సావధాన హోకర సునే
।

ఏవం మునే త్వం జానీహి తదర్చనవిధిం మహత్ ।

లోకేఽనేన విధానేన తమభ్యర్చ్యమహామునీమ్ ॥ ౨౧॥

ప్రాప్స్యన్తి చ ఊతౌలోకావాచ్ఛితార్థమసంశయమ్ ।

నరాస్తద్భావనాయుక్తాః ప్రణతావిశదాశయాః ॥ ౨౨॥

అర్థ- హే మునిజీ ! జగదాచార్య శ్రీ కే మహాన్ పూజన విధి కో పూర్వోక్త ప్రకార నే జానేం,
లోక మేం నమ్ర ఏవం భక్తి భావయుక్త స్వచ్ఛ అన్తఃకరణ వాలే సాధకజన పూర్వ వర్ణిత

విధాన కే అనుసార ఉన మహాపురుష శ్రీరామరూప శ్రీరామానందాచార్యజీ కా పూజన కర
అభివాఞ్ఞత ఫల కో ప్రాప్త కరేంగే ఇనమేం సంశయ నహిం హై ।

మునే స భగవానితం సుతీక్షణ జగదీశ్వరః ।

సత్యసన్తోహరిర్ణాతో విధాస్యతి శుభం నృణామ్ ॥ ౨౩॥

అర్థ- హే సుతీక్షణ మునిజీ ! సత్య ప్రతిజ్ఞా వాలే భక్తో కే దుఃఖోం కో అపహరణ కరనే వాలే
జగదీశ్వర వే భగవాన్ శ్రీరామజీ పూర్వ కథిత ప్రకార నే పార్షదోం కే సాధ అవతార లేకర
సంసార కే మనుష్యోం కా కల్యాణ కరేంగే ।

చార్వాకాదిమతారూఢాన్ వహుధాదుర్మతీన్ కతా ।

కరిష్యతి నరాన్ జిత్వా రామభక్తిపరాయణాన్ ॥ ౨౪॥

అర్థ- వే ఆచార్య శ్రీ కలియుగ కే ప్రతాప నే పథ భ్రష్టజనోం కో కలియుగ మేం భీ చార్వాక,
బౌధ ఆది నాస్తిక మత మేం స్థిత దుర్మతి వాలే జనోం కో శాస్త్రార్థ నే సత్ యుక్తి నే మన్త శక్తి
నే - సిద్ధి చమత్కృతి ఆది అనేక ఉపాయోం నే జీతకర సనాతన శ్రీవైష్ణవ ధర్మానుకూల
కరకే ఉన సభీ కో శ్రీరామభక్తి పరాయణ కర దేంగే ।

యత్ప్రతాపవశాదేవభవిష్యన్తి కలౌనరాః ।

ధర్మనిష్ఠాస్తపోనిష్ఠామోక్షమార్గతః సదా ॥ ౨౫॥

అర్థ- భయావహ కలియుగ మేం భీ ఉన జగద్గురు శ్రీరామానందాచార్యజీ కే ప్రబల ప్రతాప
కే కారణ నర సదా ధర్మనిష్ఠ తపనిష్ఠ ఏవం సాయుజ్య మోక్ష కే మార్గ మేం నిరత హోంగే
।

తస్మిన్ మహీతలం యాతే నృణాం కిం వర్ణయామ్యహమ్ ।

భాగ్యం సాక్షాద్ధరోప్రీతేనచ్చిదానన్దవిగ్రహే ॥ ౨౬॥

అర్థ- మునీశ్వర సుతీక్షణ ! సత్ చిత్ ఏవం ఆనన్ద విగ్రహ వాలే భక్తో కే దుఃఖోం కో
హరణ కరనేవాలే సాక్షాత్ శ్రీరామచన్ద్రజీ కే పృథివీ మేం శ్రీరామానందాచార్యజీ కే రూపమేం
అవతరిత హోనే పర మనుష్యోం కే భాగ్య కా వర్ణన మైం క్యా కరూం అర్థాత్ సాధక జనోం
నే వర్ణనాతీత ఆనన్ద కా అనుభవ కియా ।

ధన్యాస్తదాతన్ముఖపఙ్కజం నరా ద్రక్ష్యన్తి యే తాపహరం చ పశ్యతామ్ ।

శ్రోష్యన్తి వాచం పరమామృతాయనాం తే భూరిభాగ్యా వత నిర్మలాశయాః ॥ ౨౭॥

అర్థ- శ్రీసుతీక్షణజీ ! జ్ఞో దర్శన కరనే వాలే మనుష్యోం కే దైహిక దైవిక ఏవం భౌతిక తీనోం
తాపోం కో దూర కరనే వాలే జగదాచార్య శ్రీ కే ముఖరూప కమల కా అవలోకన కరేంగే

వే ధన్య హైం తథా జో అతి నిర్మల అన్తఃకరణ వాలే ఆచార్య శ్రీ కే అమృత కే సమాన
సుఖదాయక శ్రీవచనామృతోం కా శ్రవణ కరేంగే వే భీ బడః ి భాగ్యశాలీ హైం ।

ఇతి శ్రీమద్ మూల అగస్త్యసంహితాయాం సుతీష్ణాగస్త్య సంవాదే, భవిష్యఖణ్డే సాంగ
సశిష్య శ్రీరామానందాచార్య యన్త్రార్చనప్రకారోనామ త్రయత్రింశదుత్తరశతతమోఽధ్యాయః
॥ ౧౩౩॥

చతుర్థోఽధ్యాయః

శిష్యైద్వాదశభిః శ్రీమానతైత్తైరర్కసన్నిభైః ।

సూర్యైద్వాదశభిర్నిత్యం యథా విష్ణుః ప్రతాపవాన్ ॥ ౧॥

విరాజమానః సతతం పర్యటన్నవసీమమామ్ ।

ద్వారకాదిషు తీర్థేషు తత్ర తత్ర జగద్గురుః ॥ ౨॥

అర్థ అనన్తర అపనే అవతార కే ఉద్దేశ్యో-అనాది వైదిక విశిష్టాద్వైతమత రూప
ధర్మసంస్థాపనార్థ తీర్థాటన కో నిమిత్త బనాకర శ్రీద్వారకా-విశ్రామద్వారకా శ్రీరామేశ్వర
శ్రీజగన్నాథపురీ శ్రీబద్రినాథ ప్రభృతి సభీ తీర్థోం మేం జిసప్రకార బారహ సూర్యోం కే సాధ
అతి ప్రతాప వాలే శ్రీవిష్ణు భగవాన్ శోభిత హోతే హైం ఉసీప్రకార బారహ సూర్య కే సమాన
అతి ప్రతాపశాలీ ద్వాదశ శిష్యోం కే సాధ విరాజమాన హోకర యతిరాజ జగద్గురు
శ్రీరామానందాచార్యజీ సర్వదా ఉన ఉన ప్రసిద్ధ-అప్రసిద్ధ సభీ భారతీయ తీర్థస్థానోం మేం
భ్రమణ కరేంగే ।

విద్విషాం జిత్వరో వాడైః శ్రుతిస్మృతిసముత్థితైః ।

విపరితాన్ వశీకుర్వన్ కుర్వన్ శిష్యాంశ్చ తానథ ॥ ౩॥

అర్థ విశిష్టాద్వైతమతవాద విరోధీ ఆది శత్రుఓం కో శ్రుతిస్మృతి ఇతిహాస ఆది సత్ శాస్త్ర
ఏవం సత్ తర్క తథా సత్ యుక్తియోం నే పరాజిత కరతే ఏవం విపరితాచరణ వేద మార్గ
విరుద్ధ ఆచరణ వాలే జైన బౌద్ధ శాక్త ప్రభృతియోం కో సత్ వాదోం నే వశ మేం కర ఉహం
శిష్య బనాకర సనాతన శ్రీవైష్ణవధర్మ మేం ప్రవర్తన కరతే హుయే సమస్త భారతవర్ష మేం
పరిభ్రమణ కరేంగే ।

షడక్షరం మన్తరాజం తేభ్యశోపదిశన్ మునిః ।

మన్తార్థం శ్రావయన్నిత్యం మన్తజ్ఞైస్తైరుపాసితః ॥ ౪॥

అర్థ జహావ్ం-తహావ్ం స్యశరణాపన్న జనోం కో షడక్షర మన్తరాజ శ్రీరామ
మహామన్త్ర కా ఉపదేశ కరతే హుయే శ్రీరామ మహామన్త్ర కే తత్త్వోం కో జాననే వాలే సాధకోం

నే ఉపాసిత-సేవిత హోకర ఉన జిజ్ఞాసుఁడం కో శ్రీరామమన్త్రోం కే అర్థోం తాత్పర్యార్థ
రహస్యార్థ ఆది కో ఉపదేశ కరతే హుయే భ్రమణ కరేంగే ।

ఆసముద్రం చతుర్దిక్షు విచరన్ ధర్మతత్పరః ।

కర్తా వై బహుధాలోకం రామాభిరతముత్తమమ్ ॥ ౫ ॥

అర్థ- శ్రీవైష్ణవధర్మ చక్ర స్థాపన మేం సంలగ్న జగద్గురు శ్రీరామానందాచార్యజీ పూర్వ
పశ్చిమ ఉత్తర ఏవం దక్షిణ మేం సముద్ర పర్వస్త చారోం దిశాఁడం మేం పరిభ్రమణ కరతే
హుయే అనేక శస్త్ర శాస్త్ర తథా ఉపదేశ ఆది అనేక ప్రకార నే లోగోం కో సర్వతోభావ నే
శ్రీరామవన్ద్యజీ కే ప్రతి విశిష్ట అనురాగ వాలే బనాయేంగే ।

లేష్యన్తి నాస్తికాస్తస్య ప్రతాపహతతేజసః ।

తమోపహా యథాసూర్యోఽభ్యుదితే తారకాగణః ॥ ౬ ॥

అర్థ- ఉన జగద్గురు శ్రీరామానందాచార్యజీ కే ప్రతాప నే నష్టతేజ హోకర నాస్తిక లోగ ఉసీ
తరహా నష్ట శక్తి హోకర ఛిప జాయేంగే జైసే తమ కో నాశ కరనేవాలే సూర్యదేవ కే ఉదిత
హోనే పర తారాగణ నష్ట తేజ హోకర ఛిప జాతే హైం ।

ఏవమేవాత్ర సుతీక్ష్ణ విచరన్ సర్వతో మునిః ।

శ్రేయః సమ్పాదయన్ నృణాం హరన్నజ్ఞానజం తమః ॥ ౭ ॥

రాజష్యతే స్వయం స్వీయైర్భానుభిర్భానుమాన్నివ ।

అసంఖ్యైర్గుణైః శుభ్రైర్జగత్పాలనతత్పరః ॥ ౮ ॥

అర్థ- మునీశ్వర సుతీక్ష్ణజీ ! పూర్వ వర్ణిత క్రమ నే సంసార కో ధార్మిక రూపనే పాలన-
పోషణ మేం తత్పర శ్రీరామతత్త్వ మననశీల జగద్గురు శ్రీరామానందాచార్యజీ ఆర్యవర్త మేం
సర్వత్ర భ్రమణ కరతే మనుష్యోం కే కల్యాణ రూప లక్ష్య కా సమ్పాదన కరతే హుయే
ఏవం ఉనకే అజ్ఞాన రూప అన్యకార కా హరణ కరతే హుయే జన ప్రకార సూర్యదేవ అపసి
కిరణోం నే శోభిత హోతే హైం ఉసీ ప్రకార అపనే హీ అనన్త నిర్మల దయా దాక్షిణ్యాది
నిర్మల ఏవం శ్రీఅనన్తానందాచార్యాది గుణ-స్వభావ వాలే శిష్యవర్గోం నే ప్రకాశిత హోంగే ।

ప్రకృత్యాశీలసమ్పన్నో దయారత్నకరో మహాన్ ।

ధర్మత్రాణాయ లోకేఽస్మిన్వతీర్ణః పరః పుమాన్ ॥ ౯ ॥

అర్థ- వే ప్రకృతి-స్వభావ నే హీ శీల నే యుక్త దయా కే సముద్ర సర్వ వ్యాపక పరమ పురుష
శ్రీరామజీ హీ “రామానందః స్వయం రామః ప్రాదుర్భూతో మహీతతో” ఇస ఆగమ వచన కే
అనుసార శ్రీరామానందాచార్యజీ కే రూపమేం “యదా యదా హి ధర్మస్య గ్లానిర్భవతి
భారతః । ఆభ్యుత్థానమధర్మస్య తదాత్మానం సృజామ్యహమ్” ఇస ప్రతిజ్ఞా వచన కే

అనుసార శ్రీవైష్ణవధర్మ సంరక్షణార్థ ఇన భారత వసున్ధరా మేం అవతరిత హుయే హైం
|

మహావ్రతధరో ధీమాన్ సర్వవిద్యావిశారదః |

నిస్సృహః సర్వకామేభ్యః స్వాత్మారామోమహామునిః || ౧౦ ||

అర్థ- వే విశిష్ట బుద్ధిశాలీ సభీ విద్యాటం మేం పారంగత ఏవం సర్వదా శ్రీరామజీ కీ సేవారూప
మహాన్ వ్రత కో ధారణ కరనే ఔర సభీ తౌకిక కామనాటం సే నిస్సృహ తథా కేవల స్వాత్మా
చిన్తన ఏవం పరమాత్మా రూపతత్త్వ చిన్తన మేం హీ మగ్న రహనే వాలే మహాముని
శ్రీరామానందాచార్యజీ ఇన భూతల మేం స్వయం ప్రసిద్ధ హోంగే |

రామానంద ఉదారకీర్తిరతులః శ్రీయోగివర్యాగ్రణీః పాఖణ్ణాద్రివిభేదనాశనిరహ్మే
ధర్మాభిసమ్పర్ధనః |

శ్రీమాన్ దివ్యగుణాలయోనిజయశః స్తోమాఙ్కిత్తజ్ఞాతలః సిద్ధధ్యేయపదామ్బుజోవిజయతేఽజ్ఞానాన్ద
|| ౧౧ ||

అర్థ- అనుపమ ఉదార కీర్తి వాలే సాధనారత యోగియోం మేం శ్రేష్ట ఏవం పాఖణ్ణ రూప
పర్వతోం కే విదారణ కరనే మేం బజ్జ కే సమాన ఔర సారే సంసార మేం శ్రీవైష్ణవధర్మ కా
విస్తార కరనే వాలే తథా దయా దాక్షిణ్య శౌశిల్య ఆది అనేక దివ్యగుణోం కే ఆధార స్థాన
ఔర అపనే శుభ యశ సమూహా సే పృథివీ కో అలంకృత కరనే వాలే తథా జన ఆచార్యశ్రీ
కే చరణకమలోం కా ధ్యాన సిద్ధ సాధక పురుషవర్గ కియా కరతే హైం ఔర అజ్ఞాన రూప
అన్తకార కో తత్త్వ జ్ఞానోపదేశ సే నాశ కరనేవాలే హైం ఐసే జగద్గురు శ్రీరామానందాచార్యజీ
సర్వోత్కృష్ట రూపసే విరాజమాన హై |

వేదార్థసమ్పాదకసమ్ముఖామ్బుజస్త్రితాపసంహారకచారులోచనః |

భవాభిసంతారకపాదపజ్కజోనిజేష్టపూర్వార్పితకల్పపాదపః || ౧౨ ||

అర్థ- జన ఆచార్య శ్రీ కా మనోహరీ ముఖరూప కమల వేద ఏవం వేదాన్త ఆది శాస్త్రోం
కే వాన్తవిక అర్థ కో సమ్పాదన వివేచన ద్వారా లోగోం కో సమర్థూనే వాలా హై ఏవం
జనకే ఆకర్షక నేత్ర దైహిక దైవిక తథా భౌతిక తీనోం తాపోం కో హరణ కరనే వాలే హైం
ఔర జన ఆచార్య శ్రీ కే శ్రీచరణకమల శరణాప్రజనోం కో సంసారరూప సమద్ర సే సదా
కే లియే పార ఉతార దేనేవాలే హైం ఏవం జిహ్నోనే జివోం కే ఇచ్ఛిత ఫల సాయుజ్య
ముక్తి కీ ప్రాప్తి కే లియే తారక షడక్షర శ్రీరామ మహామన్త రూప కల్పవృక్ష సభీ కో ప్రదాన
కియా-సులభ కరాయా ఐసే సర్వజనోం కే ఉద్ధారక ఆచార్య జీ సర్వతోభావ సే విజయీ
హోం |

విధూతశత్రుధృవిమాన్ ధరాతలం యశస్సమూహైర్విదధత్ సునిర్మలమ్ |

ప్రకాశమానాత్మవిభూతిభూషితఃప్రభూతవిద్యాప్రభవఃప్రభావవాన్ || ౧౩||

అర్ధ- ధైర్యశాలీ ఏవం శత్రుఓం పర విజయ ప్రాప్త కియే హుయే ఔర స్వయశ సమూహ సే ధరాతల కో అతి నిర్మల కరనేవాలే ఏవం ప్రకాశమాన ఔర అణిమా మహిమా ఆది ఆలోం ఐశ్వర్యోం సే విభూషిత తథా విశేష ప్రభావ వాలే ఔర అనేక విద్యాఓం కే ఉత్పత్తి కే స్థాన జగద్గురు శ్రీరామానందాచార్యజీ సర్వోత్కర్ష రూపసే విరాజమాన హోం |

ప్రతాపసంతాపితశత్రుమణ్డలఃసుసద్యశోఽలఙ్కృతభూమిమణ్డలః |

సమీహితాశేషజగత్సుమణ్డలఃసదర్శనీయోఽఖిలమణ్డలాయనః || ౧౪||

అర్ధ- అపనే ప్రవణ్డ ప్రతాప సే శత్రు కో సంతాపిత కరనేవాలే ఏవం అపనే సుయశ సే భూమణ్డల కో విభూషిత కరనేవాలే తథా సమ్పూర్ణ సంసార కా మంగల కరనేవాలే ఏవం సత్పురుషోం సే సమారాధనీయ ఔర సమ్పూర్ణ మంగల-కల్యాణ కే ఆధారభూత జగద్గురు శ్రీరామానందాచార్యజీ సర్వోత్కర్ష రూపసే విరాజమాన హోం |

సత్సమ్ప్రదాయామ్బుజభాస్కరోఽగ్రణీవినీతనీతాఖిలవాఞ్ఞితార్థకః |

నిగూఢవేదార్థవిదీపనస్తైరుదారవృత్తైర్మహితో మహాత్మభిః || ౧౫||

అర్ధ- సత అనాది వైదిక శ్రీసమ్ప్రదాయ రూప కమల కో ప్రకాశిత కరనే వాలే సూర్య స్వరూప ఏవం అతి శ్రేష్ఠ ఔర వినయ సమ్పన్న సాధకోం సే ప్రాప్తవ్య సమస్త పదార్థోం సే సమలంకృత ఏవం ఉన్వేం ప్రదాన కరనేవాలే తథా అతి నిగూఢ-గహన వేదోం కే ఆర్థోం కో బ్రహ్మసూత్ర ఉపనిషద్ తథా గీతా ఇన ప్రస్తానత్రయోం కే ఆనందభాష్యోం తథా శ్రీవైష్ణవమతాబ్జభాస్కర ప్రభృతి మహాప్రభ్యోం కే వ్యాఖ్యాన ప్రవచన ద్వారా ప్రకాశిత కరనేవాలే ఔర అతి ఉదార ఆచరణ వాలే తథా ఉదార చరిత మహాత్మాఓం సే పూజిత జగద్గురు శ్రీరామానందాచార్యజీ సదా విజయి హోం |

గుణేన శీలేన శ్రుతేన కర్మణా ప్రకాశమానః కిరణైర్యథారవిః |

హరంస్తమో నైశమదారదీధితిర్వినిర్ణితాశేషసపత్నసంహతిః || ౧౬||

అర్ధ- జైనే సూర్యదేవ అపనే అసాధారణ అసంఖ్య కిరణోం సే దిశా కే ఘోర అన్ధకార కో నాశ కర ప్రకాశమాన్ హోతే హైం ఉసీ తరహ దయా దాక్షిణ్యాది గుణశిల ఏవం సర్వశాస్త్ర పారంగతతా తథా తదనురూప కర్మోం కే ఆచరణ రూప కిరణోం సే శాస్త్ర విరుద్ధాచరణ జనిత అన్ధకార రూప సభీ శత్రుఓం కో జితకర ఆచార్య శ్రీ సంసార మేం ప్రకాశిత హోంగే |

కరోతునోఽదభ్రదయోధిమణ్డలం సపార్షదో దర్శితభూర్యనుగ్రహః |

గృహీతధర్మాయతనా కృతిః కృతీకృతార్థయంత్రోకమిమం చరాచరమ్ || ౧౭||

అర్థ- శ్రీవైష్ణవధర్మ మర్యాదానురూప శ్రీవైష్ణవ సంన్యాసాశ్రమ ధర్మ కో గ్రహణ కర త్రిదణ్ణ ఏవం కాషాయ వస్త్రనే మణిత శ్రీవిగ్రహ వాలే పరమ దయాలు హే ఆచార్యజీ! ఆప చరాచర ఇన లోక కో కృతార్థ కరతే హుయే బారహ పార్షదోం కే సాధ హమారే భీ ఇచ్చిత పదార్థ కో ప్రదాన కరేం యాసీ హమేం భీ మంగలరూప సాయుజ్య ముక్తి ప్రదాన కరేం ।

ఉపప్లుతస్థర్మవిరోధిభిర్జగత్సనాథమాద్యోవిదధత్కృపానిధిః ।

విధత్సురస్యాధనివర్ణణంయశస్త్రనోతునోఽజస్త్రమసౌసుమజ్గలమ్ ॥ ౧౮॥

అర్థ- శ్రీబ్రహ్మజీ ఏవం శ్రీశంకరజీ ప్రభృతి దేవోం కే భీ ఆది కారణ రూప ఏవం కృపా కే సముద్ర సనాతన ధర్మ విరోధియోం నే పీడః త ఇన సంసార కో సనాథ కర, పీడః నే ముక్త కరనేవాలే ఏవం ఇన సంసార మేం పైలే పాపాచార కో నాశ కరనేవాలే సంసార మేం ప్రసిద్ధ జగద్గురు శ్రీరామానందాచార్య జీ స్తుతి కరనే వాలే హమ సబోం కే సుమంగలకారీ యశ కో సర్వదా విస్తారిత కరేం ।

జగత్ప్రతిపానభితోనిరస్యయశ్చకార ధర్మాభిరతం సతాం ప్రభుః ।

అతేషసత్పూజితపాదపక్కజః సుమజ్గలం నో వితనోతు సర్వదా ॥ ౧౯॥

అర్థ- జన సర్వసమర్థ జగద్గురు శ్రీరామానందాచార్యజీ నే జగత్ మేం సనాతనధర్మ విరుద్ధ ఆచరణ కరనేవాలోం కో సభీ తరహా నే నిరస్తకర, సజ్జనోం నే సమాచరిత శ్రీవైష్ణవధర్మ మేం అభిరత-శ్రీవైష్ణవ ధర్మాచరణశీల కియే, వే సమస్త సత్ పురుషోం నే సదా పూజిత చరణకమల వాలే శ్రీ ఆచార్య స్తుతి కరనే వాలే హమసబ కీ అభీష్ట సాయుజ్య ముక్తిరూప సిద్ధి కో ప్రదాన కరేం ।

ఇతి శ్రీమద్ మూల అగస్త్యసంహితాయాం భవిష్యఖణ్డే శ్రీరామానందాచార్య దిగ్విజయవర్ణనం నామ చతుస్త్రింశదుత్తరశతతమోఽధ్యాయః ॥ ౧౩౪॥

పంచమోఽధ్యాయః

రామానందమహం వందే యోగిధ్యేయాడ్చ్యుపజ్కజమ్ ।

ఉదారయశనం దేవం శాస్త్రమూర్తిం శుభప్రదమ్ ॥ ౧॥

అర్థ- యోగియోం కే ధ్యాన కరనే యోగ్య శ్రీచరణకమల వాలే ఏవం ఉదార విస్తృత యశ వాలే తథా కల్యాణ ప్రదాన కరనే వాలే శాస్త్ర స్వరూప ఔర దేదివ్యమాన శరీర వాలే ప్రస్థానత్రయానన్దభాష్యకార జగద్గురు శ్రీరామానందాచార్యజీ కో వందనా సాదర దణ్ణవత్ ప్రణామ కరతా హూఁ ।

అష్టోత్తరశతం వక్ష్యే నామ్నాం యస్య మహాత్మనః ।

యైరిజ్యమానో భగవాన్ కామానాశు ప్రదాస్యతి ॥ ౨॥

అర్థ- మహర్షి శ్రీఅగస్త్యజీ శ్రీసుతీక్ష్ణజీనే కహతే హైం- హే సుతీక్ష్ణజీ ! అబ మైం మహాన్ ఆత్మా ఉన జగద్గురు శ్రీరామానందాచార్యజీ కే అష్టోత్తరశత (ఏకసౌ ఆత) నామోం కో కహతా హూఁ ఉనే సావధానతయా సునేం, జిన నామోం నే పూజా కరనే పర భగవాన్ శ్రీరామానందాచార్య జీ పూజక కే కామనాఁం కో శీఘ్ర పూర్ణ కరేంగే ।

పఠతాం పఠితైర్ద్యాతైర్ద్యాయతాం శ్రృణ్వతాం శ్రుతైః ।

శుభప్రదైః సతాం గ్రాహ్యైర్మహాపాపప్రణాశనైః ॥ ౩॥

అర్థ- వే ఆచార్య శ్రీకే ఏకసౌ ఆత నామ సత్ పురుషోం కే గ్రహణ కరనే యోగ్య హైం ఏవం మహాపాపోం కే సమూహా కా నాశ కరనేవాలే ఔర కల్యాణ ప్రద హైం । తథైవ ఉన దివ్య నామోం కా ధ్యాన కరనే నే ధ్యాన కరనే వాలే తథా శ్రద్ధా సే సుననే నే సుననే వాలే ఔర పఠన కరనే నే పఠన కరనే వాలే కీ సభీ కామనాఁం కో జగద్గురు శ్రీరామానందాచార్యజీ పూర్ణ కర దేంగే ।

రామానందోరామరూపో రామమన్తార్థవిత్కవిః ।

రామమన్తప్రదోరమ్యో రామమన్తస్తః ప్రభుః ॥ ౪॥

అర్థ- రామానందః-శ్రీరామతత్వోం కే అనుసన్ధాన నే ఆనన్ద కా అనుభవ కరనే ఏవం కరానే వాలే । రామమన్తార్థవిత్-శ్రీరామజీకే సభీ మన్తోం కే వాస్తవిక అర్థోం కో జాననే వాలే । కవిః- సర్వదా వేదాది శాస్త్రోం కా విచార కరనేవాలే । రామమన్తప్రదః- తారక షడక్షర శ్రీరామజీ కే మన్తోం కో లోకోపకారార్థ శరణాగతోం కో దేనేవాలే । రమ్యః- అతిరమణీయ స్వరూప వాలే । రామమన్తరతః- సర్వేశ్వర శ్రీరామజీకే మన్తోం కే చిన్తన మేం హీ సదా తల్లిన రహనే వాలే । ప్రభుః-నిగ్రహ ఏవం అనుగ్రహ మేం సమర్థ సభీ కో నియన్త్రణ కరనే వాలే ।

యోగివర్యో యోగగమ్యోయోగజ్ఞోయోగసాధనః ।

యోగిసేవ్యో యోగనిష్ఠోయోగాత్మాయోగరూపధృక్ ॥ ౫॥

అర్థ-యోగివర్యః- యోగియోం మేం శ్రేష్ఠ । యోగగమ్యః- యోగ కే ద్వారా జానే జానే వాలే । యోగజ్ఞః- యోగ కో జాననే వాలే । యోగసాధనః- సదా యోగ సాధనా కరనే వాలే । యోగిసేవ్యః- యోగిజనోం నే నేవిత-నేవా కరనే యోగ్య । యోగనిష్ఠః- యోగ మేం సదాస్థిర రహనే వాలే । యోగాత్మాః- యోగ కే ఆత్మాతత్వ స్వరూప । యోగరూపధృక్- యోగ కే లక్ష్మ్యభూత తత్వ స్వరూప కో ధారణ కరనేవాలే ।

సుశాన్త శాస్త్రకృత్ శాస్త్రా శత్రుజిచ్ఛాన్తిరూపధృక్ ।

సమయజ్ఞః శమీ శుద్ధః శుద్ధధీః శుద్ధవేషధృక్ ॥ ౬॥

అర్ధ-సుశాన్తః-అతి శాన్త రూప వాలే | శాస్త్రకృత్ః-ఉపనిషదోం గీతా ఏవం బ్రహ్మనూత్ర
 మేం ఆనందభాష్య ఏవం శ్రీవైష్ణవమతాబ్జభాస్కర ప్రభృతి సర్వోత్కృష్ట శాస్త్రోం కా నిర్మాణ
 కరనే వాలే | శాస్త్రాః-అధర్మాచరణ వాలోం కో శాసిత కర సన్మార్గ మేం లగానే వాలే |
 శత్రుజిత్ః-కామ క్రోధ లోభ మోహ మద ఏవం మాత్సర్య రూప శత్రు యా వేద మార్గ
 విరుద్ధాచరణ వాలే నాస్తికరూప శత్రుఓం కో జీతనే వాలే | శాన్తిరూపధృక్ః-శాన్తి స్వరూప కో
 ధారణ కరనే వాలే | సమయజ్ఞః-పూజా ఆరాధనా మాన అపమాన మేం సమాన రూపనే
 రహనే వాలే | శమీః-ఇన్ద్రియ సంయమనశీల సభీ ఇన్ద్రియోం కో వశ మేం రఖనేవాలే
 | శుద్ధః- పవిత్ర అన్తఃకరణ వాలే | శుద్ధధీః-విశుద్ధ బుద్ధి వాలే | శుద్ధవేషధృక్ః- ఆగమాది
 ధర్మశాస్త్ర సమ్మత విశుద్ధ కాషాయ పరిధాన కో ధారణ కరనే వాలే |

మహాన్ మహామతిర్మాన్యో వదాన్యో భీమదర్శనః |

భయహృద్భయకృద్భర్తా భవ్యోభవభయాపహః || ౭||

అర్ధ- మహాన్-సర్వోత్కృష్ట స్వరూప వాలే | మహామతిః- మహాబుద్ధిశాలీ | మాన్యః-
 సర్వమాననీయ వ్యక్తిత్వ వాలే | వదాన్యః-ఉదార దయాలు సర్వదా తత్త్వజ్ఞాన దాన
 కార్యోం మేం సంలగ్న రహనే వాలే | భీమదర్శనః-అసత్ ఆచరణ వాలోం కే వాస్తే
 భయానక దర్శన వాలే | భయహృత్ః-శరణ మేం ఆయే సాధకోం కే భయ కో సదా కే లియే
 హరణ కర నిర్భయ కరనే వాలే | భయకృత్ః-శ్రీవైష్ణవధర్మ విరుద్ధ సనాతన ధర్మవిరుద్ధ
 ఆచరణ వాలోం కో భయ ప్రదాన కరనే వాలే | భర్తాః-శరణాపన్న సాధకోం కా భరణ
 పోషణ కరనే వాలే | భవ్యః- అతి దివ్య దేదివ్యమాన స్వరూప వాలే | భవభయాపహః-
 జన్మ మృత్యురూప సంసార కే భయ కో అపహరణ కరనే వాలే |

భగవాన్ భూతిదోభోక్తా భూతేజ్యోభూతభృద్విభుః |

జ్ఞాతజ్ఞేయోఽతిగమ్భిరో గురుజ్ఞానప్రదో వశీ || ౮||

అర్ధ- భగవాన్ః ఉత్పత్తి ప్రలయ అగతి గతి విద్యా ఏవం అవిద్యారూప ఛః ప్రకార కే
 ఐశ్వర్యోం నే సమ్పన్న | భూతిదః-ఐశ్వర్యోం కో దేనేవాలే | భోక్తాః- శరణాపన్నజనోం
 కే కష్టోం కో అనుగ్రహ రూపనే హరణరూపతయా భోగ కరనే వాలే | భూతేజ్యః- సభీ
 ప్రాణీయోం నే పూజనీయ | భూతభృత్ః-భూతోం ప్రాణీవర్గోం కా భరణ పోషణ కరనే వాలే
 | విభుః- సర్వవ్యాపక | జ్ఞాతజ్ఞేయః- జాననే యోగ్య శ్రీరామతత్త్వ కే పూర్ణజ్ఞాన వాలే |
 అతిగమ్భిరః- అతి గమ్భిర విపత్తి మేం భీ విచలిత న హానే వాలే ధీర | గురుః- లోగోం
 కే అజ్ఞాన రూప అన్ధకార కో దూర కర ఉహేం జ్ఞానరూప ప్రకాశ కో ప్రదాన కరనేవాలే
 | జ్ఞానప్రదః-శ్రీరామతత్త్వరూప మోక్ష సాధనభూత పరమ జ్ఞాన కో దేనేవాలే | వశీః-అపనే
 ఇన్ద్రియ సంకుల కో నియన్త్రిత కర శాస్త్రోం కీ ఆజ్ఞా కే వశ మేం రహనే వాలే |

అమోఘోఽమోఘదృగ్ధాన్తోఽమోఘభక్తిరమోఘవాక్ ।

సత్యః సత్యవ్రతః సభ్యః సత్ప్రియః సత్పరాయణః ॥ ౯ ॥

అర్థ-అమోఘః-అచూక నిష్ఫల న హానే వాలే । అమోఘదృక్:సఫల దృష్టి వాలే । దాన్తః- సర్వ ఇన్ద్రియోం కో వశ మేం రఖనే వాలే । అమోఘభక్తిః- సఫల భక్తి వాలే । అమోఘవాక్:సభీ ప్రకారోం సే సఫల వాణీ వాలే । సత్యః-సత్య వ్రత సత్య స్వరూప । సత్యవ్రతః- సత్య ఆచరణ వాలే । సభ్యః-సభీ ప్రకార కే సత్య నిర్ణాయక సభా కే యోగ్య సమ్మానిత కుల మేం ఉత్పన్న ఈమానదార వ్యక్తిత్వ వాలే । సత్యప్రియః- సత్య పదార్థోం తత్త్వోం కో ప్రియ మాననే వాలే । సత్పరాయణః-సర్వదా సత్య మార్గ కా హీ ఆశ్రయ-గ్రహణ కరనే వాలే ।

సుసిద్ధః సిద్ధిదః సాధుః సిద్ధిభృత్ సిద్ధిసాధనః ।

సిద్ధసేవ్యః శుభకరః సామిత్ సామగోమునిః ॥ ౧౦ ॥

అర్థ- సుసిద్ధః- సిద్ధి ప్రాప్త జనోం మేం అతి ప్రసిద్ధి ప్రాప్తి కియే హుయే । సిద్ధిదః-సిద్ధి దేనేవాలే । సాధుః-దూసరోం కే కార్యోం కా ఉపకార స్వరూపతయా సాధన కరనే వాలే । సిద్ధిభృత్:సిద్ధి కో ధారణ కరనే వాలే । సిద్ధిసాధనః- సిద్ధిఁం కా సాధన కరనే వాలే । సిద్ధసేవ్యః-సిద్ధ వ్యక్తియోం సే సేవా కరనే యోగ్య । శుభకరః-కల్యాణ కో కరనే వాలే । సామిత్-సామవేద కో జాననే వాలే । సామగః-సమకా గాన కరనే వాలే । మునిః- వేదధర్మ శాస్త్రాది కే తత్త్వోం కా మనన కరనే వాలే ।

పూతాత్మా పుణ్యకృతుణ్యః పూర్ణః పూర్తికరోఽఘహా ।

అఞ్ఞోఽర్చకః కృతీసామ్యః కృతజ్ఞః క్రతుకృత్ క్రతుః ॥ ౧౧ ॥

అర్థ-పూతాత్మా:పవిత్ర అన్తఃకరణ వాలే । పుణ్యకృత్:పుణ్య కర్మోం కో కరనేవాలే । పుణ్యః- పవిత్ర స్వరూప వాలే । పూర్ణః- ఆచార విచార బల బుద్ధి విద్యా ఆది సభీ ప్రకార కే వైభవ సే పరిపూర్ణ స్వరూప వాలే । పూర్తికరః-సాధకోం కే అధురే కర్మోం కో పూర్ణ కర దేనే వాలే । అఘహా: పాపోం కో నాశ కరనే వాలే । అఞ్ఞ్యః- సభీ జనోం సే పూజసియ । అర్చకః సేవ్య దేవ సర్వేశ్వర శ్రీరామజి కీ పూజా కరనే వాలే । కృతీ:కృతకార్య ఆచరణ కరనే యోగ్య సభీ కార్యోం కో సమ్పాదన కియే హుయే మహాన్ భాగ్యశాలీ । సామ్యః- అతి ఆకర్షక సుందర శరీర వాలే । కృతజ్ఞః-దూసరోం కే కియే ధోడం సే కార్య కా భీ మహాన్ ఉపకార మాననే వాలే । క్రతుకృత్: శ్రీరామయాగాది అనేక ప్రకార కే యజ్ఞోం కో సమ్పాదన కరనే వాలే । క్రతుః యజ్ఞ స్వరూప వాలే ।

అజయ్యః శిలవాన్ జేతా వినేతా నీతిమాన్ స్వభూః ।

వాగ్మీశ్రుతిధరః శ్రీమాన్ శ్రీదః శ్రీనిధిరాత్మదః ॥ ౧౨ ॥

అర్థ- అజయ్యః-కిసీనే భీ నహిం జితే జానే వాలే అవిజిత | శీలవాన్:సత్ ఆచరణ కే స్వభావ వాలే | జేతా:కామక్రోధాది సభీ శత్రుఓం కో జితనే వాలే | వినేతా:సభీ జీవవర్గోం కో సత్ పథ కీ ఓర లే జానే వాలే | నీతిమాన్: అచ్చీ నీతి సే శోభిత హోనే వాలే | స్వభూః- స్వయం వ్యక్త హోనే వాలే అన్య కారణ రహిత స్వయం ప్రకట అకారణ పర పురుష | వాగ్మీ:శాస్త్ర సమ్మత సున్దర ఏవం మధుర బోలనే వాలే | శ్రుతిధరః- సమస్త శ్రుతి వేదోం కో ధారణ కరనే వాలే | శ్రీమాన్: శ్రీ లక్ష్మీ ప్రభృతి ఐశ్వర్య సే యుక్త రహనే వాలే | శ్రీదః-శ్రీ ఐశ్వర్యాది కో దేనేవాలే | శ్రీనిధిః- శ్రీ స్వరూపనిధి ఖజానే వాలే | ఆత్మదః- ఆత్మా కో దేనే వాలే సాధకో కో అపనీ ఆత్మా కో ప్రకటిత కర దేనేవాలే |

సర్వజ్ఞః సర్వగః సాక్షీసమః సమదృశిః సదృక్ |

శుభజ్ఞః శుభదః శోభీ శుభాచరః సుదర్శనః || ౧౩||

అర్థ- సర్వజ్ఞః-పదార్థోం కో యా అన్య సభీ తత్వోం కో జైసా హై వైసా యథార్థ రూపనే జాననే వాలే | సర్వగః-స్వర్గ మర్త్య పాతాలాది సభీ జగహ జానే వాలే | సాక్షీ:సభీ శుభాశుభ కర్మోం కే సత్యాపన కరనే వాలే ప్రత్యక్ష ద్రష్టా | సమః సభీ జీవవర్గ మేం సమాన రూపనే వ్యవహార కరనే వాలే

| సమదృశి:భేదభావ రహిత హోకర సభీ మేం సమాన దృష్టి రఖనే వాలే | సదృక్:పక్షపాత రహిత హోకర సభీ కీ సమాన రూపనే పూజా కరనే వాలే | శుభజ్ఞః- సభీ శుభ తత్వోం కో జాననే వాలే | శుభదః- సభీ కో కల్యాణకారీ పదార్థ కో దేనేవాలే | శోభీ:అపనే పుణ్యకృతి కే ప్రభావ సే స్వతః శోభిత హోనే వాలే | శుభాచారః-కల్యాణకారీ ఆచరణ వాలే | సుదర్శనః- మనోహారీ-ఆకర్షక దర్శన వాలే

జగదీశో జగత్పూజ్యో యశస్వీ ద్యుతిమాన్ ద్రువః |

ఇతిదం కీర్తితం యస్య నామ్నామష్టోత్తరం శతమ్ || ౧౪||

అర్థ-జగదీశః-జగత్ సంసార కో నియన్త్రిత కరనే వాలే మాలిక | జగత్పూజ్యః-సంసార కే పూజనీయ | యశస్వి:విశాల కీర్తి-యశ వాలే | ద్యుతిమాన్: ప్రకాశ వాలే ఏవం ద్రువః- నిశ్చల కిసీ భీ ప్రకార కే ఉపద్రవోం నే విచలిత నహిం హోనే వాలే ఇస పూర్వోక్త ప్రకార సే జగద్గురు శ్రీరామానందాచార్యజీ కే ఏకసౌ ఆఠ నామ హైం |

అథీయాతాథ శ్రృణుయాద్యశ్చాపి పరికీర్తయేత్ |

అవాప్పుయాచ్చియం లోకే విపులం శ్రద్ధాయాయుతః || ౧౫||

అర్థ- మునివర సుతీక్ష్ణజీ ! జో సాధక శ్రద్ధాయుక్త హోకర పూర్వ వర్ణిత ఆచార్యజీ కే ఏకసౌ ఆఠ నామోం కా అధ్యయన కరేగా శ్రవణ కరేగా యా శ్రద్ధా సే కీర్తన కరేగా వహ లోక మేం విపుల ఐశ్వర్య కో ప్రాప్త కరేగా |

అర్చేత్ ప్రవేన యో నిత్యముపచారైః సుసమ్భుతైః ।

అనేన విధివత్తస్య ప్రసీదేత్ స గుణాకరః ॥ ౧౬ ॥

అర్థ- శ్రద్ధా సే సమ్పాదిత సుందర పూజా సామగ్రీ సే జో సాధక ఇన ఏకసౌ ఆత దివ్య నామరూప ప్రవ సే విధివత్ నిత్య పూజా కరేగా ఉసకే ఊపర వాత్సల్య కారుణ్య ఆది గుణో కే సముద్ధ వే జగద్గురు శ్రీరామానందాచార్యజీ ప్రసన్న హోంగే ।

తస్మిన్ దేవే ప్రసన్నే తు న కిఞ్చిత్తస్య దుర్లభమ్ ।

ఇహలోకే పరత్రాపి జగదీశే జగద్గురౌ ॥ ౧౭ ॥

అర్థ-దేవ-శ్రీరామ స్వరూప జగత్ కే ఈశ్వర ఏవం జగత్ కే గురు జగద్గురు శ్రీరామానందాచార్యజీ కే ప్రసన్న హోనే పర ఉస సాధక పూజక పురుష కే లియే ఇసలోక ఏవం పరలోక మేం భీ కోఈ పదార్థ దుర్లభ నహిం యానీ వాఞ్చిత సభీ పదార్థ సులభ హోంగే ॥

శ్రద్ధయా మాఘమాసేఽర్చేత్ సప్తమ్యాం తుం విశేషతః ।

సంవత్సరార్చనాజ్ఞాతమాప్పుయాత్ ఫలముత్తమమ్ ॥ ౧౮ ॥

అర్థ- జో సాధకవర్గ ఆచార్యజీ కీ అవతార తిథి మాఘకృష్ణ సప్తమీ కే దిన విశేష ఆయోజన కే సాధ శ్రద్ధా కే సాధ పూర్వ వర్ణిత విధాన సే ఆచార్యజీ కీ పూజా కరేంగే ఉన్వేం వర్ష భర మేం పూజా కరనే సే జో ఫల ప్రాప్త హోతా హై వహీ ఉత్తమ ఫల ప్రాప్త హోగా ।

శ్రద్ధాలవే సుశీలాయ గురుభక్తియుతాయ చ ।

ప్రదీశేద్బ్రహ్మనిష్ఠాయ వేదవ్రతరతాయ చ ॥ ౧౯ ॥

అర్థ- శ్రీసుతీక్ష్ణజీ జగద్గురు శ్రీరామానందాచార్యజీ కే దివ్య కథా కా ఉపదేశ శ్రద్ధా వాలే సుశీల ఏవం గురుభక్త ఔర బ్రహ్మనిష్ఠ- శ్రీరామచన్ద్రజీ మేం భీ దృఢ- శ్రద్ధా వాలే ఏవం వేద ప్రతిపాదిత వ్రతోం కే ఆచరణ మేం తత్పర సాధకోం కో హీ ఉపదేశ కరేం అశ్రద్ధావానోం కో నహిం ।

గోగనీయమిదం సద్ధిః సదాసర్వప్రయత్నతః ।

న దేయం నాస్తికాయాథ నిన్దకాయ గురుద్రుహే ॥ ౨౦ ॥

అర్థ- సజ్జనోం కో చాహియే కి ఇస ఆచార్య శ్రీ కే అవతార కథా కా ప్రయత్నపూర్వక రక్షణ కరేం- సురక్షిత రభే ఏవం నాస్తిక నిన్దక తథా గురుజనోం కే ద్రోహీజనోం కో ఇసకా ఉపదేశ న కరేం ।

సుపూజితేష్టప్రదపాదపఙ్కజః సమర్పకానాం విదధాతు మఙ్గలమ్ ।

సతామజస్త్రజ్ఞాగదీశ్వరోహరిర్యథాశ్రితోఽసౌకలికల్పపాదపః ॥ ౨౧ ॥

అర్థ జైనే కల్పవృక్ష ఆరాధక కీ ఆకాంక్షాఓం కో పూర్ణ కరతా హై వైనే హీ కలియుగరూప కల్పవృక్ష-జగద్గురు శ్రీరామానందాచార్యజీ కీ ఆరాధనా కరనే వాలే సాధక కో వాఞ్ఞుత ఫల ప్రదాన కరనే వాలే శ్రీవరణకమల కే సవిధి ఆరాధిత హోనే సే పాపహారక జగదీశ్వర శ్రీరామ స్వరూప ఆచార్యజీ ఆరాధక కీ సభీ మంగలకామనాఓం కో నిరస్తర పూర్ణ కియా కరేం ।

విరాజితేయం తపసాం ప్రసూతిర్గుణాకరః సచ్చరితోద్విజార్యభూః ।

ససజ్జనాగ్యాభిశ్రుతోవసంవదోబృహద్యుతశ్చారున్మపావలిడితః ॥ ౨౨॥

అర్థ- యే సంసార మేం ప్రసిద్ధ ఆనందభాష్యకార జగద్గురు శ్రీరామానందాచార్యజీ జో కీ తపశ్చర్యా సర్వేశ్వర శ్రీరామజీ కీ ఆరాధనా జయస్తీ ఉత్సవ ఆది కే ప్రసూతి ప్రవర్ధక ప్రచారక ప్రసారక హైం తథా దయా దాక్షిణ్య సౌలభ్య సౌశిల్య ఆది అగణిత గుణోం కే ఆకర హైం ఏవం సత్ చరిత వాలే హైం తథా కాన్యకుబ్జ బ్రాహ్మణ, శ్రేష్ఠ తీన ప్రవర వాలే శుక్ల యజుర్వేద మాధ్యన్దిసియ శాఖా కే అధ్యేతా శ్రీపుణ్యసదనశర్మాజీ కే పుత్రరత్న కే రూపమేం సంవత్ ౧౨౫౬ మాఘకృష్ణ సప్తమీ కో ప్రకట హుయే హైం ఔర సస్త ఏవం సజ్జన శిరోమణియోం మేం అతి విశ్రుత-సంవర్ణిత కీర్తి వాలే హైం తథా మనోహారీ ఆకర్షక వాణీ బోలనే వాలే హైం ఔర శ్రేష్ఠ రాజాఓం కే సమూహా సే సదా సేవిత హైం ఏవం వైష్టిక బ్రహ్మచారి కే రూపసే హి శ్రీవైష్ణవ సంన్యాస గ్రహణ కర శ్రీవైష్ణవధర్మ చక్రకో సంసార మేం ప్రవర్ధిత కియా హైం వే ఆచార్యసంరాట్ సంసార మేం సర్వోత్కర్ష రూపసే విరాజమాన హైం ।

ఇతి శ్రీమద్ మూల అగస్త్యసంహితాయాం భవిష్యఖణ్డే అగస్త్య సుతీక్షణ సంవాదే శ్రీరామానందాచార్యాష్టోత్తరశతనామార్చన మహాత్యు వర్ణనం నామ పంచుత్రింశోత్తర శతతోఽధ్యాయః ॥ ౧౩౫॥

There are two Agastya Samhitas, one which is under Narada Panchratra and another as original. The original means it doesn't come under Panchratric text. The 4th Parishishta of Agastya Samhita book that is linked below is a portion (adhyAya 131-135) of that original Agastya Samhita, which is not found completely but only in few chapters. There are quotes found which were quoted by pUrvachAryAs and historians. On this 4th Parishishta, there has been a proper commentary by many Acharyas.

Encoded and proofread by P. Sudarshana

——
Shri Ramanandacharya Janmotsava Katha
pdf was typeset on December 22, 2023

——
Please send corrections to sanskrit@cheerful.com

